

หนังสือภาพ

สถานการณ์และความเสี่ยง ของสินค้าเกษตรไทย

agriculture@risk เล่มพิเศษ

บรรณาธิการ : จันทร์จรัส เรียวเดชะ

สารบัญ CONTENTS

	คำนำ
	บทบรรณาธิการ
6	จำนำข้าว... ทำแล้วได้อะไร
12	ปลาทูไทย... ใครๆ ก็รู้ว่ากำลังจะหมดไป
18	ลำไยนอกฤดู... มุ่งสู่การเป็นแชมป์
24	สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง... แรงถึงพริก
30	โคเนื้อไทย... เตรียมตัวอย่างไรในตลาดการค้าเสรี
36	ทุเรียนไทย... โอกาสมา ปัญหามี
42	พัฒนาผลผลิตปาล์มน้ำมันไทย... ให้แข่งขันได้ในอาเซียน
48	อนาคตมะละกอไทย... ความหวังใหม่ของเกษตรกร
54	ความเสี่ยงเรื่องมังคุดไทย... จัดการอย่างไรให้ยั่งยืน
60	มะพร้าวน้ำหอมไทย... โอกาสใหม่ในตลาดโลก
66	ปลานิลไทย... ต้องก้าวไกลไปสากล
72	หอยนางรมสุราษฎร์ธานี... ของดีแต่อาจมีวิกฤต
78	เปิดโล่งทุ่ง... ทำอย่างไรไม่ให้เปรไร้กระบาด
	ทีมงานผู้จัดทำ

agriculture@risk

สถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าเกษตรไทย

agriculture@risk เล่มพิเศษ

หนังสือภาพ “สถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าเกษตรไทย”

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กรกฎาคม 2557

จันทร์จิรัส ธิ้วเดชะ : บรรณาธิการ

ISBN : 978-616-7739-52-6

สถานการณ์และความเสี่ยง ของสินค้าเกษตรไทย

คำนำ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยฝ่ายเกษตร ได้ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนโครงการวิจัยในลักษณะ ชุดโครงการ ครอบคลุมการศึกษาตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ หรือเป็นสินค้าใหม่ที่มีศักยภาพเชิงเศรษฐกิจ หรือเป็นผลิตผลเพื่อความมั่นคงทางอาหารในวิถีชีวิตคนไทยอย่างต่อเนื่องและตลอดมา โดยมีพัฒนาการตั้งแต่การสนับสนุนการวิจัยรายสาขา (Discipline-Based) รายสินค้า (Commodity-Based) การสร้างอาชีพ (Occupation-Based) ถึงการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area-Based)

การสะสมความรู้จากกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย เวทีวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อตอบโจทย์ระดับต่างๆ ทำให้ สกว. ตระหนักว่าปัญหาและความเสี่ยงของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้านั้นๆ มีหลากหลายระดับ มีปัจจัยเกี่ยวข้องมากมายทั้งในส่วนของเกษตรกรผู้ผลิตจะปรับตัวได้เอง และต้องการข้อมูลความรู้และการสนับสนุนจากภายนอก

ฝ่ายเกษตร ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ชุดความรู้ **สถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าเกษตรไทย (agriculture@risk)** รวม 13 รายสินค้า จากการรวบรวมความรู้และประสบการณ์ของผู้ประสานงานและนักวิจัย รวมทั้งจัดเวทีสังเคราะห์เนื้อหา จัดทำเป็นชุดความรู้ขนาดกะทัดรัด เน้นความเสี่ยงของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดในแง่มุมต่างๆ เช่น สถานการณ์การผลิตและการตลาด ปัจจัยเสี่ยง มุมมองเชิงเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน คู่ค้าและคู่แข่งด้านการผลิตและส่งออก โซ่อุปทาน อุปสงค์ของตลาด การคาดการณ์ผลกระทบจากปัจจัยและตัวแปรสำคัญ

เอกสารความรู้เล่มพิเศษนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลสังเคราะห์จากหนังสือชุดความรู้ทั้ง 13 เล่ม เรียบเรียงและนำเสนอในรูปแบบ “หนังสือภาพ” เพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจในภาพรวมได้ง่ายในเวลาสั้น และนำไปสู่การติดตามเอกสารชุดความรู้ที่มีข้อมูลรายละเอียดของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดต่อไป

สกว. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลสถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าแต่ละชนิดนี้จะถูกหยิบยกและนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างความตระหนักให้กับเกษตรกรในการรับรู้ ทันทเหตุการณ์ พร้อมรับมือทุกโอกาสและความเสี่ยง และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นนักธุรกิจเกษตรที่มีคุณค่าของสังคมไทยต่อไป

สุพจน์ วัฒนกุล

(ศาสตราจารย์นายแพทย์สุกรีพันธ์ จิตพิมลมาศ)
ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บทบรรณาธิการ

หนังสือภาพฉบับนี้ถูกออกแบบมาเพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาในการทำความเข้าใจเรื่องราวซับซ้อนที่เป็นข้อสังเคราะห์ชุดความรู้ สถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าเกษตรไทย 13 ตัวสินค้า ประกอบด้วย ข้าว ปลาทุ ลำไย พริก โคเนื้อ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน มะละกอ มังคุด มะพร้าว ปลานิล หอยนางรม และแปดโล่ทุ่ง

บทสังเคราะห์กะทัดรัดชุดนี้ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความเป็นมาและจะเป็นไป มองเห็นช่องว่างที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถหยิบยกไปเชื่อมต่อไม่ว่าจะทำเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพสินค้า หรือเพิ่มศักยภาพทางการตลาด ที่สำคัญผู้ที่จะต้องกำหนดนโยบายในแต่ละระดับ ได้ทราบข้อมูลที่จำเป็น และข้อมูลที่ต้องมีเพิ่มเติมเพื่อให้นโยบายที่กำหนดสามารถปฏิบัติขับเคลื่อนสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 13 เรื่องดังกล่าวเป็นเพียงตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลที่เกิดจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ค้นพบ มีข้อมูลเพียงพอในการสื่อสารเพื่อสาธารณประโยชน์

สินค้าเกษตรไทยที่มีความสำคัญต่อปากท้องของคนไทย และมีความสำคัญ หรือมีโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ได้มีเพียง 13 ชนิดที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้เท่านั้น แต่ยังมีผลิตภัณฑ์อีกมากมายที่มีโอกาสเติบโตอย่างมีคุณภาพตอบสนองความต้องการทุกด้านหากได้ศึกษาลึกลงไปรายละเอียด สินค้าเกษตรที่มีโอกาสมากยังมีความเสี่ยงสูง คู่แข่งเพิ่ม ความรู้สถานการณ์และปัจจัยเสี่ยง

จะลดความเสียหาย และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับเกษตรกรไทย เป็นการยกระดับเกษตรกรที่ไม่เพียงเปลี่ยนแปลง **เกษตรกรผู้ยากไร้** เป็น **เกษตรกรผู้มีอนาคต** แต่เป็นความหวังที่ทุกคนอยากเห็นและหลายๆ คนอยากจะเป็น

หวังว่าหนังสือเล่มพิเศษนี้จะเป็นมิติใหม่ในการสื่อสารงานวิชาการที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย และถูกนำไปใช้ประโยชน์สมดังเจตนารมณ์ของทีมงานผู้จัดทำ

รศ.ดร.จันทรจรัส เรียะเวดชะ
รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

RISK

จำนำข้าว... ทำแล้วได้อะไร

ช่วงเวลา 2 - 3 ปีที่ผ่านมา “ข้าว” ได้ก้าวจากการเป็นพืชเศรษฐกิจไปสู่การเป็น “พืชการเมือง” เมื่อรัฐบาลได้กำหนดให้นโยบายรับจำนำข้าวเปลือกเป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของรัฐ พร้อมกับประกาศให้มีการรับจำนำข้าวในระดับราคาสูงกว่าตลาดประมาณร้อยละ 40 นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554

การดำเนินนโยบายดังกล่าวใช้งบประมาณไปแล้วจำนวนมาก แต่เกิดปัญหาขึ้นมากมาย อาทิ ข้าวไทยคุณภาพต่ำลง ส่งออกแข่งขันไม่ได้ ชาวนาที่เข้าร่วมโครงการไม่ได้รับเงิน เป็นต้น สาธารณชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและคิดไม่ออกว่าเกิดอะไรขึ้น เรื่องจริงเป็นอย่างไร ทำให้เป็นเรื่องที่ถูกวิจารณ์กันไปต่างๆ นานา

ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยมีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์ดังกล่าว ข้อเท็จจริงที่วิเคราะห์ได้มีการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนหลายช่องทาง ตลอดจนอย่างต่อเนื่อง หนังสือเล่มนี้เป็นเพียงบันทึกสรุปรวบยอดสิ่งที่สมควรสื่อสารให้สังคมได้รับรู้รับทราบ ข้อเท็จจริงที่เคยอยากรู้ อาจไม่ได้คำตอบทั้งหมด แต่อย่างน้อยความเข้าใจที่เกิดขึ้นจะช่วยให้วิเคราะห์ได้เองว่า โครงการจำนำข้าว นั้น ทำแล้วได้อะไร? ใครได้? ใครเสีย? ทำไมจึงไม่เป็นไปอย่างที่คาดหวัง? ทำไมผู้บริหารประเทศ จึงต้องทบทวน คิดใหม่ ทำใหม่?

จํานำข้าว

ทำแล้วได้อะไร

เดือนตุลาคม 2554 รัฐบาลได้ประกาศให้มีการรับจํานำข้าว
เป็นการดึงอุปทานข้าว (ผลผลิตและสต็อกข้าว) เข้ามาควบคุมโดยรัฐ
หรือเป็นการดึงข้าวจากตลาดเอกชนเข้ามาควบคุมโดยตลาดของรัฐ
โดยมีเป้าหมายดังนี้

-

ยกระดับรายได้และ
ชีวิตความเป็นอยู่
ของชาวนา
-

มุ่งเน้นให้เกิดการ
เติบโตทางเศรษฐกิจ
ของประเทศ
-

สร้างเสถียรภาพของ
ราคาข้าวและยกระดับ
ราคาข้าวทั้งระบบ

แม้ว่าการจํานำข้าวสามารถยกระดับราคาได้ก็จริง
แต่ก็มีปัญหาหลายอย่างเกิดต่อภาคการผลิต การตลาด และการค้าข้าวของไทย

ราคาข้าวขาดเสถียรภาพ

นโยบายจํานําข้าวทําราคาขายข้าว
สูงกว่าเอกชนถึง 40%
สร้างแรงจูงใจให้ชาวนาผลิตข้าว
เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สต็อกข้าว
เพิ่มมากขึ้น เมื่อสต็อกเพิ่มขึ้น
จะเป็นแรงกดดันให้ราคาข้าวลดต่ำลง

การดำเนินงานปริมาณ

ใช้ไป ได้มา
6.82 > **1.56**
แสนล้าน แสนล้าน

นโยบายจํานําข้าวทําให้รัฐต้องใช้
งบประมาณไปเป็นจำนวนมาก
แต่ในขณะเดียวกัน รัฐบาลกลับ
ระบายข้าวออกได้อย่างจำกัด
หรือระบายออกในราคาต่ำ

ศักยภาพในการส่งออกลดลง

ในตลาดข้าวส่งออก มีคู่แข่ง
ที่มีสินค้าคุณภาพ แต่มีราคา
ถูกลงกว่า ดังนั้น หากข้าวไทยยัง
คงมีราคาสูง ไทยจะแข่งขันใน
ตลาดส่งออกข้าวได้ยากขึ้น
ซึ่งเห็นได้จากส่วนแบ่งการตลาด
ข้าวส่งออกของไทยที่ลดต่ำลง

ลำดับผู้ส่งออกข้าว

2554

อันดับ 1
ไทย
10.65 ล้านตัน

อันดับ 2
เวียดนาม
7.00 ล้านตัน

อันดับ 3
อินเดีย
4.64 ล้านตัน

2555

อันดับ 1
อินเดีย
10.25 ล้านตัน

อันดับ 2
เวียดนาม
7.72 ล้านตัน

อันดับ 3
ไทย
6.95 ล้านตัน

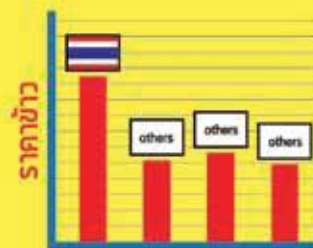
-34.80%

เปอร์เซ็นต์การส่งออกข้าว
ของไทยในปี 2555
เมื่อเทียบกับปี 2554

ในอดีต ไทยเคยส่งออกข้าวได้เป็นลำดับที่หนึ่ง แต่ปัจจุบัน
ไทยตกลงมาอยู่อันดับที่สาม เป็นผลมาจาก

ข้าวของกลุ่มสามารถทดแทน
ข้าวไทยได้เป็นอย่างดี

ราคาข้าวของกลุ่ม
ถูกกว่าข้าวไทยมาก

ราคาข้าวส่งออก

ในอดีต ข้าวไทยมีราคาสูง
เนื่องจากได้รับค่าพรีเมียมจากตลาดค้าข้าว

แต่ปัจจุบัน นโยบายจำหน่ายข้าว
มีส่วนทำให้ข้าวไทยมีราคาสูง

เปรียบเทียบราคาข้าวเปลือก ไทย-อินเดีย-เวียดนาม

484

ดอลลาร์ต่อตัน
(15,000 บาท)

230

ดอลลาร์ต่อตัน
(7,130 บาท)

225

ดอลลาร์ต่อตัน
(6,975 บาท)

เมื่อผ่านการแปรรูป ข้าวสารไทยจะมีราคาสูงถึง 793 ดอลลาร์ต่อตัน
แต่ราคาข้าวสารไทยกลับมีระดับอ้างอิงอยู่ที่ 543 ดอลลาร์ต่อตัน
ราคาข้าวไทยจึงยังคงสูงกว่าราคาข้าวของประเทศคู่แข่ง

ชาวนาที่เข้าร่วมโครงการ

นโยบายจํานําข้าวจัดตั้งขึ้นมาเพื่อชาวนา
แต่มีชาวนาเพียงครั้งเดียวที่เข้าร่วมโครงการ

สาเหตุที่ชาวนาอีกครั้งหนึ่งไม่เข้าร่วมโครงการ

เป็นชาวนารายเล็ก
ผลิตข้าวใช้ในครัวเรือน

อยู่ในพื้นที่ห่างไกล
หรือเดินทางลำบาก

ต้องการเงินด่วน
จึงขายให้เอกชน

ตัวอย่างการระบายข้าวของรัฐ

ขายข้าวตรงฟ้า

จำหน่ายให้ผู้ค้าในประเทศ

GtoG

ขายระหว่างรัฐต่อรัฐ

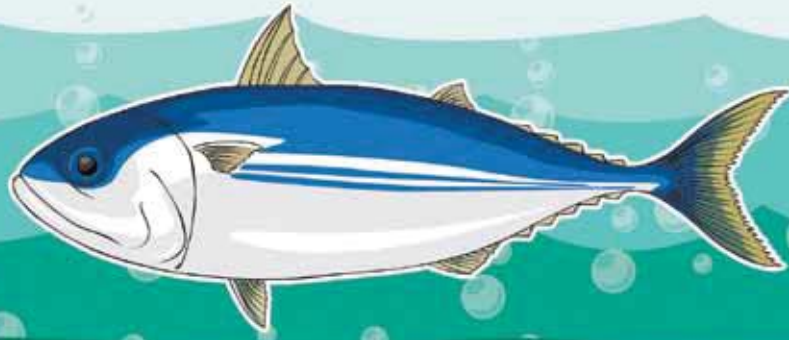
เปิดประมูล

ปลาไทย... ใครๆ ก็รู้ว่ากำลังจะหมดไป

ไม่มีใครไม่รู้จัก “ปลาทู” แต่ไม่มีใครรู้ว่าจะเลี้ยงปลาทูให้ได้เหมือนกุ้งหรือปลาอีกหลายชนิดได้อย่างไร ทุกคนรู้เพียงว่า ปลาทูที่จับได้ในอ่าวไทยนั้นอร่อยมาก จากปลาทูขวัญใจชาวไทยขนาดตัวโต เนื้อนุ่มแน่น กลายมาเป็นปลาทูขนาดเล็กลงเล็กลง จนเป็นปลาทูจิ๋ว ราคาที่ถูกแสนถูกก็เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น สวนทางกัน สิบปีที่ผ่านมาจึงมีคนออกมาพูดถึง “วิกฤตปลาทู” และพูดกันมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ปริมาณปลาทูที่ชาวประมงจับได้ลดลงจนน่าใจหาย ได้น้อยกว่าครึ่งของที่เคยจับได้ ขนาดก็เล็กลงเหลือไม่ถึงครึ่งของที่เคยเป็น แต่ราคากลับขยับขึ้นจากที่เคยขายยกเซ่ง เป็นขายแบบเป็นตัวอาหารในวัฒนธรรมการบริโภคแบบไทยไทยจะหายไปด้วยหรือไม่ไม่มีใครตอบได้

หากปลาทูจะต้องหมดไปจากอ่าวไทยจริงๆ ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ หรือจะร่วมกันแก้ไขอย่างเร่งด่วนเสียตั้งแต่ตอนนี้ก่อนที่จะสายเกินไป

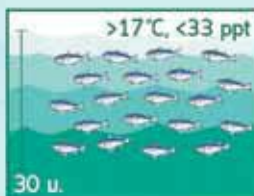

ปลาทูไทย

ใครๆ ก็รู้ว่ากำลังจะหมดไป

ปลาทู สัตว์ทะเลโปรตีนสูง ไขมันดี อยู่คู่คนไทยมายาวนานจนถึงปัจจุบัน
มีใครรู้บ้างไหมว่า เรื่องราวปลาทูไทยเป็นอย่างไร และกำลัง
ประสบปัญหาอะไรอยู่บ้าง อนาคตอาจไม่มีปลาทูไทยอร่อยๆ ให้รับประทานอีก

ความรู้เรื่องปลาทูไทย

ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูง
ในน้ำที่ลึกไม่เกิน 30 เมตร
อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 17 °C
และความเค็มของน้ำไม่เกิน
33 ส่วนในพันส่วน (3.3%)

พบมากในบางพื้นที่ที่แหล่งน้ำ
อุดมสมบูรณ์ด้วยแพลงก์ตอนพืช
และแพลงก์ตอนสัตว์
โดยเฉพาะในบริเวณที่เรียกว่า
Indo-Pacific (พื้นที่เชื่อมต่อ
ระหว่างมหาสมุทรอินเดียและ
มหาสมุทรแปซิฟิก)

ในอ่าวไทย พบปลาทูได้มาก
ในพื้นที่อ่าวไทยฝั่งตะวันตก
ตอนบน (ประจวบคีรีขันธ์
ชุมพร และสุราษฎร์ธานี)
และอ่าวไทยตอนใน (ชลบุรี
ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ
กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร
สมุทรสงคราม เพชรบุรี)

ปลากูเป็นสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง

เนื้อปลากู 100 กรัม ให้ :

- ⚡ พลังงาน 140 แคลอรี
- 🍖 โปรตีน 20 กรัม
- 🔥 ไขมัน 6.7 กรัม
- 🥬 แคลเซียม 170 มิลลิกรัม
- 🌻 ฟอสฟอรัส 60 มิลลิกรัม
- 🔴 เหล็ก 11.9 มิลลิกรัม

ปลากูมีคะแนนของ

กรดอะมิโน 92

ซึ่งมีค่าสูงสุด

(น้ำมันร่วมีคะแนน 91)

มีกรดไขมันไลโนเลอิก (Linoleic) 1.67%

มีกรดไขมันไม่อิ่มตัวอีพีเอ (EPA) 12.24%

มีดีเอชเอ (DHA) 14.96%

ปลากูที่พบในประเทศไทย มี 3 ชนิด

ปลากูตัวสั้น

(*Rastrelliger brachysoma*)

พบเป็นชนิดหลัก

ปลากูปากจิ้งจก

(*Rastrelliger faughni*)

ปลาลัง

(*Rastrelliger kanagurta*)

ปลากูกับเศรษฐกิจ

ปลากูสดและปลากูนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์
สำหรับตลาดภายในประเทศ

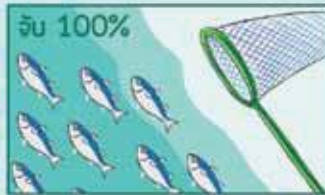

ปลากูแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับ
ตลาดทั้งภายในและนอกประเทศ

ปลากูก่อให้เกิดการจ้างงานและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง นอกเหนือจากการทำประมง
เช่น โรงงานแปรรูป การผลิตน้ำแข็ง ร้านค้า และเครื่องมือประมง

วิกฤตปลาทูไทย

ปลาทูในตลาดมาจากการจับจากธรรมชาติเท่านั้น
ยังไม่มีเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงเชิงพาณิชย์ที่
ผลิตปลาทูสู่ตลาดได้

ผลการสำรวจที่ผ่านมา พบว่า
การพัฒนาเครื่องมือและวิธีทำประมงดีขึ้น
แต่ผลการจับกลับลดลง

166,766

ตัน

ผลการจับปลาทูในปี 2548

81,555

ตัน

ผลการจับปลาทูในปี 2552

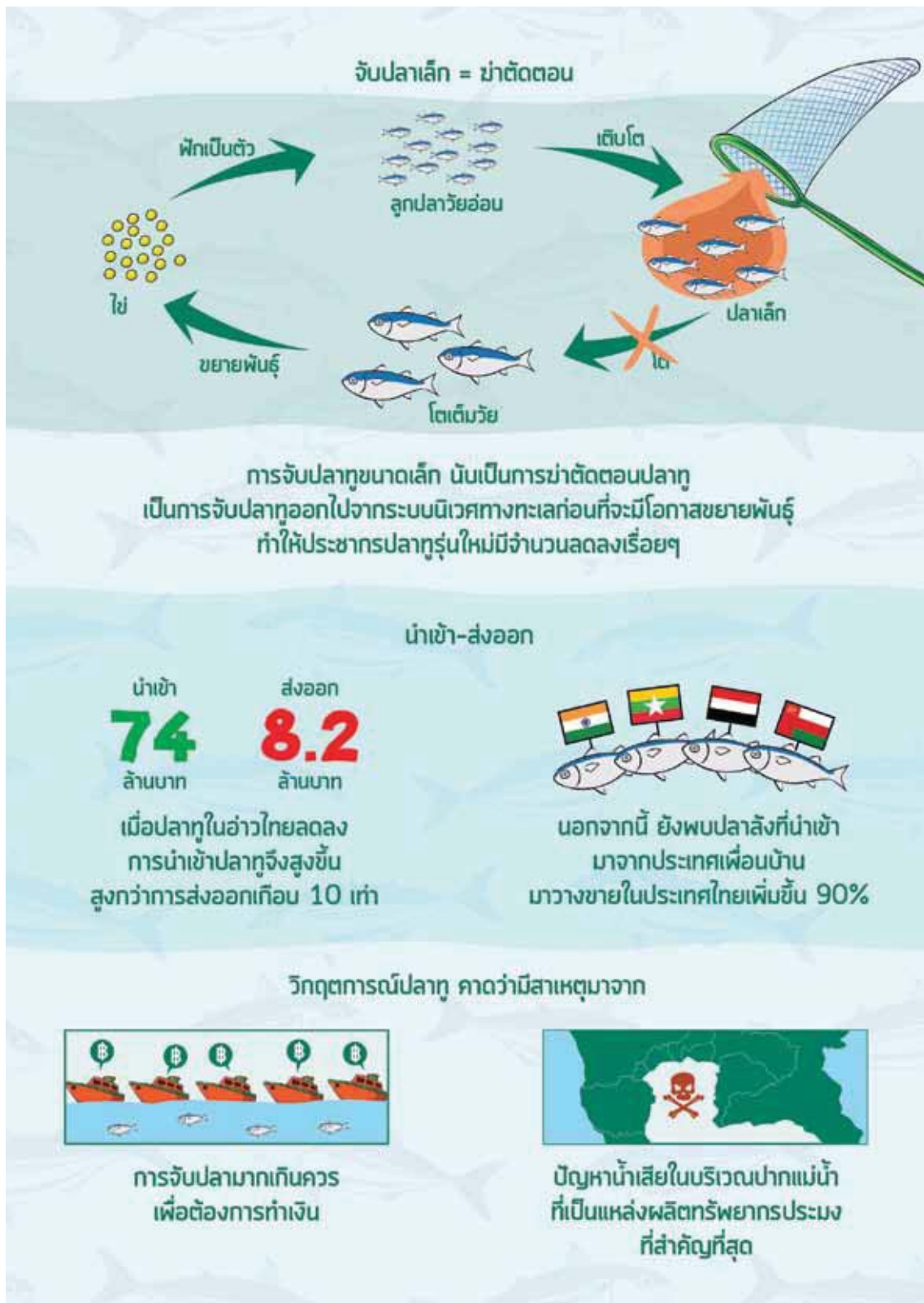
ปี 2553 แม้ปริมาณปลาทูที่จับได้จะเพิ่มขึ้นเป็น 91,470 ตัน
แต่ขนาดของปลาทูกลับเล็กลงอย่างเห็นได้ชัด

16-20 เซนติเมตร
ขนาดของปลาทูพ่อแม่พันธุ์

3-4 เซนติเมตร
ขนาดของปลาทูที่จับได้
จากเรืออวนล้อมปั่นไฟ

การแก้ไขปัญหาหาวาระปลาแห่งชาติ

การแก้ไขวิกฤตปลาไทย จะแก้ไขแค่เพียงจุดใดจุดหนึ่งไม่ได้ (ดังนั้น)
บุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานี้ด้วยกัน

ชาวประมง

ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และ
เรียนรู้ถึงความสำคัญของการ
อนุรักษ์ทรัพยากร

ชุมชน

จะต้องเป็นผู้สร้างแนวคิดเชิง
อนุรักษ์ในสังคมของ
ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ

วางกลยุทธ์พัฒนาการประมง
เชิงอนุรักษ์ ที่ครอบคลุม
ชัดเจน และต่อเนื่อง

นักส่งเสริม

เป็นผู้มีหน้าที่นำความรู้สำคัญ
ต่างๆ เข้าไปสู่ชุมชนประมง
ประสานความร่วมมือระหว่าง
ภาครัฐและชุมชน

คนไทยทุกคน

ต้องตระหนักไม่กินปลาเล็กที่ยังเติบโตไม่ถึงวัยเจริญพันธุ์
ปรับเปลี่ยนมุมมอง เลือกซื้อ หรือเลือกรับประทานปลา ที่มีขนาดที่เหมาะสม

การแก้ปัญหาที่เริ่มต้นจากการสร้างฐานความรู้ให้กับสังคมไทยให้มั่นคงนั้น
จะไม่เพียงช่วยแก้วิกฤตปลาไทย แต่จะยังสามารถขับเคลื่อนไปสู่
การแก้ปัญหามลพิษทางน้ำอื่นๆ ได้อีกด้วย

ลำไยนอกฤดู... มุ่งสู่การเป็นแชมป์

ลำไยเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ การบริโภคภายในมีปริมาณจำกัด ผลผลิตส่วนใหญ่จึงต้องส่งออก มูลค่าส่งออกสูงเป็นอันดับที่ 2 รองจากสับปะรดบรรจุกระป๋อง ทำให้ดูว่าลำไยน่าจะเป็น “ผลไม้โอกาส” ของประเทศ แต่การผลิตลำไยก็มีปัญหา มาโดยตลอด ผลผลิตยังพึ่งพิงธรรมชาติเป็นหลักทำให้เกิดความผันผวนด้านปริมาณ การตลาดยังมีคู่แข่งและคู่แข่งอย่างจีน ซึ่งเป็นทั้งผู้ผลิตและนำเข้า เวียดนามได้เปรียบเรื่องสภาพอากาศ และได้วันที่ก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการจัดการ ราคาลำไยในประเทศผันผวนในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณที่ผลิตได้ บางปีวิกฤตเพราะ “ล้นตลาด” แต่บางปีขาดทั้งปริมาณและคุณภาพ การแก้ปัญหาของภาครัฐน่าจะยังไม่ถูกจุด เพราะยังเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการเกษตรที่ยังอาศัยธรรมชาติ “ลำไยนอกฤดู” จึงเป็นตัวอย่างหนึ่งในหลายวิธีที่ใช้ความรู้ในการจัดการเลียงธรรมชาติอย่างชาญฉลาด สร้างโอกาสที่จะทำให้ประเทศไทยยังคงสามารถรักษาความเป็นแชมป์ไว้ได้ แม้กระแสการแข่งขันจากเพื่อนบ้านในอาเซียนจะมาแรงขึ้นก็ตาม

สถานการณ์ลำไยไทย

ลำไยเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่สำคัญของไทย

พื้นที่ปลูก
1.06 ล้านไร่

ปริมาณส่งออก
5.96 แสนตัน

มูลค่าส่งออก
19,896 ล้านบาท

<555>

บริโภคในประเทศ
11%

ส่งออก
89%

แนวโน้มความต้องการของตลาดการส่งออกสูงขึ้น

ปี 2552
ปี 2555

ช่วงเวลาออกผลของลำไยสั้น

ช่วงเวลาตรงกับ จีน เวียดนาม ไต้หวัน

ผลผลิต
ในฤดูกาล **74.8%**

ลำไยมีทั้งปี

4%

มกราคม-
กุมภาพันธ์

1%

มีนาคม-
พฤษภาคม

ตลาดมีความต้องการลำไยนอกฤดูสูง ในช่วงที่ตรงกับเทศกาลต่างๆ

ปีใหม่และตรุษจีน
มกราคม-กุมภาพันธ์

สงกรานต์
เมษายน

วันชาติจีน
ตุลาคม

คู่แข่งลำไยไทย

พื้นที่ปลูก

ประสิทธิภาพในการผลิต ผลผลิตต่อไร่

ฤดูกาลลำไย

มีฤดูกาลออกผลผลิตใกล้เคียงกัน
โอกาสลำไยล้นตลาดสูง

ผลิตลำไยไม่ให้ล้นตลาด

ราคาลำไย

แปรผกผันกับปริมาณการผลิต และฤดูกาล

การผลิตลำไย

เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขัน เราควรผลิตลำไยนอกฤดูให้มากขึ้น

การปลูกลำไยนอกฤดูที่เหมาะสม

แนวทางการจัดการการผลิตลำไยนอกฤดู

การควบคุมการผลิต

วางแผนการผลิต
โดยแบ่งสวนลำไยให้ผลิตลำไยนอกฤดู
ได้ในเวลาต่างกัน (ให้ผลิตได้หลายรุ่น)

เลือกช่วงเวลาผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่
ย้อนหลังเวลาที่ตลาดต้องการ
ประมาณ 6 เดือน

😊	😊		😊				😊	😊		😊	😊		😊
😊	😊		😊				😊	😊		😊	😊		😊
😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		

เลือกช่วงเวลาตลาดมีความต้องการสูง เลือกช่วงเวลาประเทศคู่แข่งไม่มีผลผลิตหรือน้อย

เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

บูรณาการภูมิปัญญากับวิชาการ

สร้างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร
ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรกร

การสนับสนุนจากภาครัฐ

นโยบายต้องสอดคล้องและ
เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ

เจ้าหน้าที่มีความรู้ มีคุณภาพ เข้าถึงเกษตรกร
สามารถให้คำปรึกษาและปฏิบัติหน้าที่
อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง... แรงถึงพริก

พริกเป็นเครื่องปรุงอาหารประจำบ้านและครัวไทย พริกเคยเป็นพืชที่ปลูกไว้กิน ต่อมาปลูกไว้ขาย และปัจจุบันกลายเป็นปลูกเพื่ออุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ พริกเป็นพืชที่อ่อนแอไม่ทนโรคและแมลง เมื่อเกิดสภาวะโลกร้อน สภาพอากาศและฤดูกาลเปลี่ยนแปลง เกิดผลกระทบพืชผลอย่างพริกแบบซ้ำเติม ทั้งเรื่องโรคและแมลงที่มีมากขึ้น การใช้สารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดโรคและแมลงจึงมากขึ้น สวนทางกับความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นเรื่องความปลอดภัย

ในโลกที่ต้องแข่งขันกันมากอย่างปัจจุบันและอาจุรณแรงในอนาคต กลุ่มประเทศอาเซียนที่ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์กว่า และมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าจะกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญและมีโอกาสมากกว่า เกษตรกรไทยคงไม่สามารถดำเนินการแบบเดิมๆ ได้แล้ว เกษตรกรรายย่อย หรือ เกษตรกรต่างคนต่างทำคงไปไม่รอด การผลิตพริกเป็นอุตสาหกรรมต้องมีทิศทาง เกษตรกรต้องรู้จักความเสี่ยงและรู้วิธีรับมือ ต้องพัฒนาตนเองสู่ความทันสมัย ต้องเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทุกรูปแบบ ต้องสามารถใช้ข้อมูลและการคาดการณ์เรื่องภัยธรรมชาติจากน้ำฝน ข้อมูลผลผลิต ฤดูกาล อุปสงค์และอุปทานของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเอาชนะความเสี่ยงและอุปสรรคนานัปการ

ความรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ที่สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ก่อนการเพาะปลูก พร้อมเตรียมรับมือโดยการปรับแผนการผลิตให้สอดคล้องกันกลายเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

พริกในประเทศไทยมีความเผ็ดทุกระดับชั้นตั้งแต่เผ็ดน้อยไปจนถึงเผ็ดมาก

พริกหยวก

<750
หน่วยสโคริลล์

พริกขี้หนูทั่วไป

19,500-28,650
หน่วยสโคริลล์

พริกหัวเรือ อุบลราชธานี

100,000-150,000
หน่วยสโคริลล์

ความหลากหลายเรื่องขนาดของพริก

พริกขี้หนูปากมะนาว เพชรบุรี

<1 cm

พริกขี้หนูทั่วไป

2-3 cm

พริกชี้ฟ้าหรือพริกผลใหญ่

19.5 cm

พริกมีหลายสี ใช้ประดับตกแต่งอาหาร

ขาว

เขียวอ่อน

เขียวเข้ม

เหลือง

ส้ม

แดง

พริกให้ผลตอบแทนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น

พริกผลใหญ่

11,049
บาทต่อตัน

พริกขี้หนูผลเล็ก

5,590
บาทต่อตัน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1,678
บาทต่อตัน

ข้าวนาปี

1,442
บาทต่อตัน

มันสำปะหลัง

292
บาทต่อตัน

ผลิตภัณฑ์พริกแปรรูปส่งออกต่างประเทศ

ซอสพริก

ส่งออกปีละ
1,000-1,200
ล้านบาท

เครื่องแกงปรุงสำเร็จ

ส่งออกปีละ
1,200-1,400
ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์อื่นๆ

เช่น พริกสดแช่แข็ง พริกป่น เมล็ดพริก

ส่งออกปีละ
319
ล้านบาท

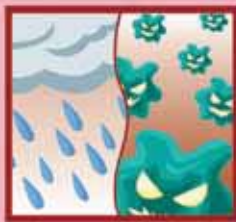
พริกจะเป็นพืชที่ให้ราคาดี แต่พื้นที่ปลูกพริกในไทยกลับลดลง

474,000 ไร่ → **300,000 ไร่**
ปี 2553 ปี 2556

เพราะเกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นที่มีการดูแลง่ายกว่า

พริกชอบดินร่วนปนทราย
ซึ่งมีการระบายน้ำได้ดี
ไม่ชอบน้ำท่วมขัง

ฝนตกหนักติดต่อกันนาน
ทำให้เกิดโรคจากเชื้อรา
และเชื้อแบคทีเรีย

ดินแน่น ดินอุ้มน้ำมาก
ทำให้เกิดโรครากเน่า
การเจริญเติบโตชะงัก

ภาวะแห้งแล้ง ทำให้เกิด
การแพร่ระบาดของแมลง
โรคแมลง และเกิดหนอน

มีโอกาสผสมพันธุ์กันเอง
ในดอกเดียวกัน ทำให้
รุ่นลูกอ่อนแอ ไม่ทนโรค

พริกพันธุ์ผสมที่ทนโรค
ต้องซื้อจากเอกชน
ทำให้มีต้นทุนสูง

ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อน
ช่วงเวลาและปริมาณของฝนเปลี่ยนแปลง

ปีการเพาะปลูก 2555/2556
มีเหตุการณ์ฝนตกหนักติดต่อกัน
บางช่วงเกิดปัญหาฝนแล้ง
ทำให้ผลผลิตพริกลดลง
มูลค่าพริกที่ขายได้ลดลงไป

3,169.80
ล้านบาท

การเตรียมรับมือของเกษตรกร

อุปสรรคและปัญหาจากสภาวะโลกร้อน และ
การเปิดเสรีการค้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปี 2558
เกษตรกรที่ปลูกพริกต้องเรียนรู้เพื่อการผลิตพริกที่ให้ผลผลิตดีและมีคุณภาพ

ต้องรวมกลุ่มเกษตรกร และบริหารจัดการกลุ่ม
เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร

ปรับวิธีการทำการเกษตรจากแบบดั้งเดิม
ให้เป็นการทำธุรกิจการเกษตร

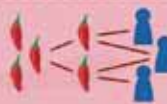
ต้องมีข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต

ปริมาณฝนตก

ดัชนีราคาพริก

ระบบการค้าพริก

ข้อมูลฝนตกและน้ำท่วม

การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของ
ประเทศคู่ค้า เช่น สหรัฐอเมริกา
เยอรมัน อังกฤษ และญี่ปุ่น
และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ
เช่น อินโดนีเซีย จีน อินเดีย
เวียดนาม เวียดนาม

ต้องมีความชำนาญในการจัดการดูแลพริก

ปรับสภาพดินให้เหมาะสม

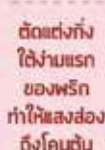
ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

ทำสารสกัด
สมุนไพร
ไล่แมลง
ลดการใช้
ยาฆ่าแมลง

ปลูกพริกให้มีระยะห่าง

ตัดแต่งกิ่ง
ใช้จามแรก
ของพริก
ทำให้แสงส่อง
ถึงโคนต้น

เก็บผลพริก ยอดพริก ใบพริก
ที่เป็นโรค แล้วนำไปเผาทิ้ง

การคัดแยกพริกตามเกรดทำให้ราคาพริก
ขายได้ราคาสูงกว่าขายเกรดรวม "ยกเข่ง"

ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม (GAP)
ใบรับรองมาตรฐานการผลิต GAP หรือใบ "Q" ของกรมวิชาการ
เพิ่มช่องทางการจำหน่ายในตลาดพริกคุณภาพ
สนับสนุนการส่งออกต่างประเทศ

การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

องค์กรภาครัฐทุกระดับ: ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น
ต้องพัฒนาตั้งแต่ระดับนโยบาย มีการวางแผนยุทธศาสตร์พริกที่ชัดเจน
มีการดำเนินงานที่ตอบโจทย์ปัญหาในแต่ละพื้นที่
โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

สร้างระบบฐานข้อมูล
เกษตรกรปลูกพริก

วิเคราะห์พื้นที่เกษตรกรรม

เผยแพร่ข้อมูลการผลิต
และการตลาดพริก
ทั้งในและต่างประเทศ

สนับสนุน
การรวมกลุ่มเกษตรกร

สนับสนุนให้มีการพัฒนา
สารชีวภัณฑ์
ที่ใช้ป้องกันโรคและแมลง
เพื่อลดการใช้สารเคมี

หยุด ตรวจ

มีมาตรการควบคุมเข้ม
การนำเข้าพริกสดจากต่างประเทศ

ลงทุนสนับสนุน
การพัฒนาแหล่งน้ำ
เพื่อการเพาะปลูก
การขุดสระน้ำ
การทำฝายกั้นน้ำ
เพื่อป้องกันภัยแล้ง

เข้มงวดเรื่องการตรวจสอบ
คุณภาพสินค้าเกษตรนำเข้า

สนับสนุนการปรับปรุงและ
อนุรักษ์พันธุ์พริกพื้นเมือง
เพื่อสร้างเอกลักษณ์
“พริกจังหวัด”

สนับสนุนให้ใช้ผลงานวิจัย
เพิ่มความสามารถ
ในการแข่งขัน
ของภาคเกษตรกรรม
และอุตสาหกรรมเกษตร

ORGANIC

ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย
หรือเกษตรอินทรีย์
ให้มีจำนวนเกษตรกร
และพื้นที่เพาะปลูกที่ผ่านการ
รับรองมาตรฐานมากขึ้น

โคเนื้อไทย... เตรียมตัวอย่างไร ในตลาดการค้าเสรี

การเลี้ยงโคอยู่ในวิถีชีวิตชาวนามานาน เกี่ยวข้องกับเกษตรกรไทยมากกว่า 1 ล้านครัวเรือน จากการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงานในทุ่งนา รองจนปลดระวางจึงกลายเป็นอาหาร ปัจจุบันโคถูกเลี้ยงเพื่อบริโภค แต่ยังไม่มากพอกับความต้องการในประเทศ เช่นเดียวกับประเทศในอาเซียนด้วยกันซึ่งต่างต้องนำเข้า หลังการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ตลาดเนื้อโคได้ขยายตัวตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทำให้เกิดเป็นโอกาสการส่งออกมากขึ้น ประเทศไทยนับว่ามีศักยภาพสูงกว่าเพื่อนบ้านทั้งการผลิตเนื้อโคเป็นอุตสาหกรรมและการเป็นทางผ่านของโคมีชีวิตก่อนไปสู่ประเทศจีน

การเปิดตลาดเสรีอาเซียนในปี 2558 อาจทำให้ตลาดโคเนื้อเปลี่ยนแปลง สร้างความไม่แน่นอนให้เกิดขึ้นได้ เมื่อรวมการเข้าสู่การค้าเสรีไทยและออสเตรเลียในปี 2563 จะมีผลให้ประเทศไทยนำเข้าโคทั้งตัว และเนื้อโคคุณภาพดีจากออสเตรเลียได้ง่ายขึ้นและเพิ่มขึ้น ทดแทนการที่ไม่สามารถผลิตเนื้อโคคุณภาพให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอ

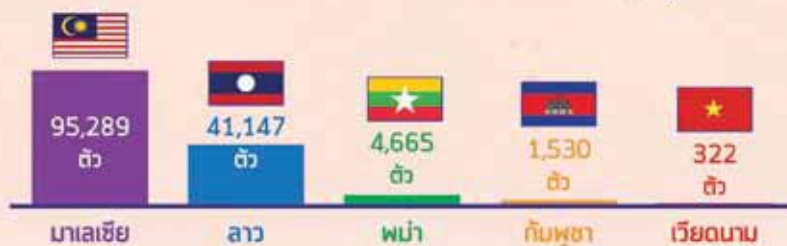
การเลี้ยงโคเนื้อของคนไทยที่น่าจะยั่งยืนได้นั้น อาจต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรง เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนไทยในวงกว้าง อุตสาหกรรมเนื้อโคไทยต้องเผชิญเส้นทางสองแพร่งระหว่างโอกาสการขยายตัวของตลาดภายในประเทศและก้าวสู่การเป็นผู้ส่งออกเนื้อโค กับความเสี่ยงที่จะต้องเป็นผู้นำเข้าแทน

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการส่งออกโค
เมื่อตลาดการค้าเสรีเปิด โอกาสจึงมาพร้อมการแข่งขัน

สถานการณ์โคเนื้อใน ASEAN

การผลิตโคเนื้อในแต่ละประเทศยังไม่เพียงพอ ต่างอาศัยการนำเข้าโคมีชีวิต (ข้อมูลการนำเข้าปี 2555)

สถานการณ์โคเนื้อของประเทศไทย

จำนวนโคเนื้อในประเทศลดลง

การส่งออกโคมีชีวิตเพิ่มขึ้น

ปริมาณเนื้อโคไม่เพียงพอ
ความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพเพิ่มขึ้น
ต้องมีการนำเข้า

การนำเข้าเนื้อโคแช่แข็งเพิ่มขึ้น

การนำเข้าโคมีชีวิตเพิ่มขึ้น

ออสเตรเลีย

นิวซีแลนด์

อเมริกา

โคเนื้อไทย...เลี้ยงได้แบบยั่งยืน

การจัดการที่ดี จะสามารถพัฒนาไปสู่การเลี้ยงโคแบบยั่งยืน

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคของไทย

เกษตรกรเลี้ยงโคส่วนใหญ่เป็นรายย่อย

ปัจจัยหลักในการผลิตมีราคาแพง

พันธุ์โคที่เหมาะสมกับตลาดสมัยใหม่

เครือข่ายไม่เข้มแข็ง

เกษตรกรและผู้ประกอบการไม่มีข้อมูลด้านคุณภาพและความต้องการของผู้บริโภค

ภาครัฐมีนโยบาย แต่ขาดการขับเคลื่อน

ขาดบุคลากรถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจระบบการผลิตจนถึงการตลาด

ความปลอดภัยทางอาหารเป็นอุปสรรคสำคัญ

โรงฆ่าส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานสากลด้านความปลอดภัยทางอาหาร

เนื้อโคผ่านโรงฆ่าระดับ "บอส 2"

ส่งออกโคมีชีวิตได้

โอกาสถูกเพื่อนบ้านแย่งตลาดในประเทศ

ยกระดับโรงฆ่าสร้างโอกาส

มีการใช้สารเร่งการสร้างกล้ามเนื้ออย่างผิดกฎหมาย

แนวทางลดความเสี่ยง และสนับสนุนโอกาสของเกษตรกรไทย

ขยายตลาดโคขุนคุณภาพ เป็นสมาชิกสหกรณ์
วางแผนการผลิตและการตลาด

จัดกลุ่มพื้นที่เสี่ยงโค (zoning)
เพื่อรักษาสมดุลของการผลิตและความยั่งยืน

ส่งเสริมปัจจัยที่ช่วยผลักดันตลาดและเพิ่มปริมาณความต้องการผู้บริโภค

พัฒนาสายพันธุ์โค

ห่วงโซ่การผลิตได้มาตรฐาน
ความปลอดภัยทางอาหาร

มีระบบการสอบย้อนกลับ

การถ่ายทอดความรู้

ระบบสารสนเทศ

พัฒนาระบบโลจิสติกส์

การกระจายสินค้า

ขนส่ง

ร้านค้า

รัฐบาลต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน
มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ต้นน้ำ

สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรรายย่อย

กลางน้ำ

สนับสนุนระบบ
การผลิตเนื้อโค
คุณภาพและปลอดภัย

ปลายน้ำ

สร้างความมั่นใจผู้บริโภค
ขยายฐานตลาด
ภายในประเทศ

ทุเรียนไทย... โอกาสมา ปัญหา

ทุเรียนไทยเป็นที่ต้องการมากของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีน แต่ปัญหาเรื่องคุณภาพที่เกิดจากตัวเกษตรกรเอง และความหละหลวมของหน่วยงานผู้ให้การรับรอง เกิดเป็นความเสี่ยงซึ่งอาจสร้างความเสียหายและเกิดผลกระทบกับวงการทุเรียนในภาพรวมได้

แม้ว่าทุเรียนไทยในอีก 5 - 10 ปีข้างหน้ายังสดใส ราคาทุเรียนจะยังคงดี เกษตรกรที่มีฝีมือจะได้ผลตอบแทนสูง ปัญหาทุเรียนอ่อน ปัญหาศัตรูพืช และสารตกค้างในผลผลิตเมื่อถึงตลาดปลายทางล้วนเป็นปัญหาที่สามารถทำลายธุรกิจและความยั่งยืนของวงการทุเรียนได้ ผู้บังคับใช้กฎระเบียบไม่ควรปล่อยปละละเลยและควรเข้มงวดไม่ให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจและภาพลักษณ์ของประเทศ

การเปิดการค้าเสรี ประเทศที่มีความเข้มงวดในกฎระเบียบจะได้ประโยชน์มาก ในขณะที่ประเทศที่ไม่เข้มงวดหรือไม่สามารถบังคับใช้กฎข้อบังคับจะเสียเปรียบ ประเทศเพื่อนบ้านที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องจะมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างแรงจูงใจให้ตลาดใหญ่อย่างจีนหันไปนำเข้าแทนทุเรียนไทยได้

การค้าทุเรียนมีอนาคตที่สดใส ตลาดต่างประเทศต้องการมาก
แต่ในขณะเดียวกัน การผลิตทุเรียนไทยก็ประสบปัญหา
ที่อาจทำให้การค้าทุเรียนไทยไปนอกได้ไม่ยั่งยืน

ราชาแห่งผลไม้

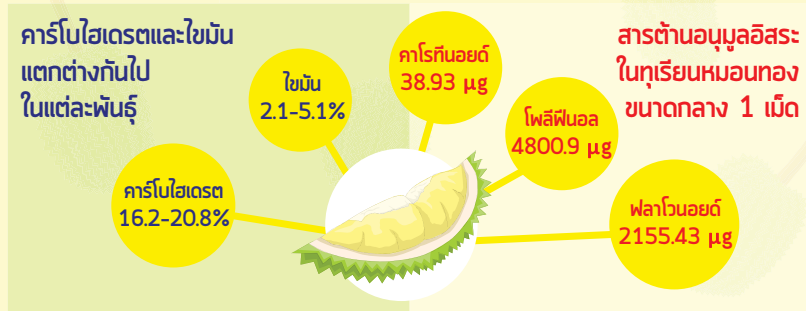
ทุเรียนในไทยมีหลายพันธุ์

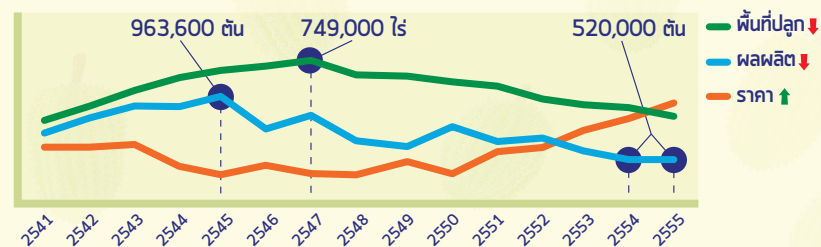
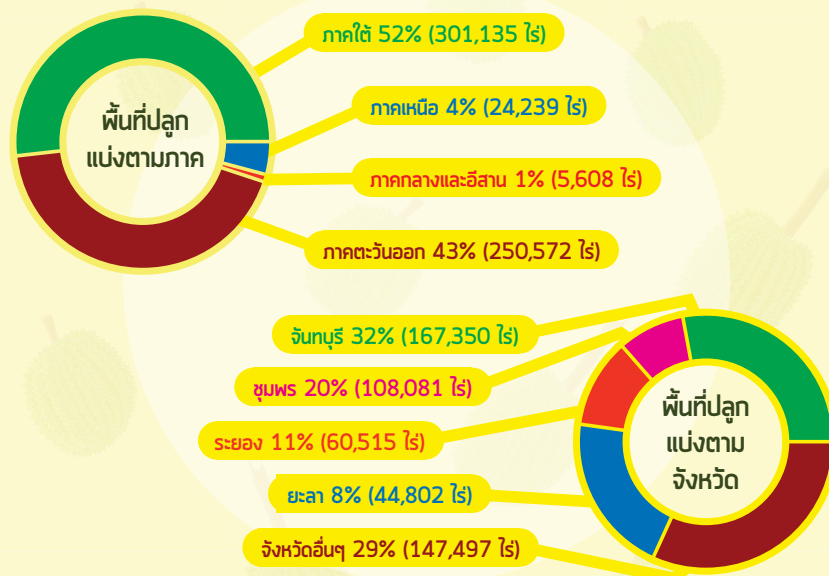
พันธุ์ที่นิยมมากที่สุดคือ
พันธุ์หมอนทอง

ทุเรียนมีคาร์โบไฮเดรตและไขมันสูง แต่ก็มีสารต่อต้านอนุมูลอิสระสูงเช่นเดียวกัน

พื้นที่ปลูกทุเรียน

ทุเรียนไทยมีผลผลิตสูงสุดในปี 2545 มีพื้นที่ผลิตมากที่สุดในปี 2547
จากนั้นเริ่มลดลงเพราะราคาต่ำลง การดูแลรักษายาก จนถึงจุดต่ำสุดในปี 2554-2555
แต่ในปัจจุบัน ผลผลิตทุเรียนไทยกำลังเพิ่มขึ้น เนื่องจากทุเรียนมีราคาสูงขึ้น

ทุเรียนไทยจะมียั่งยืนเพราะคุณภาพที่บิดเบือน

ทุเรียนอ่อน

หมอนทอง
<120 วัน

รับตัดขาย
เพราะต้องการเงิน
มากกว่าคุณภาพ

ยังไม่มีอุปกรณ์สำหรับ
ตรวจสอบความอ่อน-แก่ของทุเรียน
ที่ใช้ได้ในเชิงพาณิชย์

กระดุมทอง
27%

ชะนี
30%

หมอนทอง
32%

ปัจจุบันใช้วิธีตรวจ
ความอ่อน-แก่
โดยใช้ปากหมักแห้ง
แต่ผลที่ได้ยังแปร
ตามสภาพอากาศ
(ฤดูฝน/ฤดูแล้ง)
ไม่สามารถใช้ได้
กับทุกพื้นที่ปลูก
(คุณภาพดิน
และธาตุอาหาร)

แมลงศัตรูพืชติดไปกับทุเรียนส่งออก

แมลงที่ติดเข้าไปมากคือ
เพลี้ยและมด

มีรายงานจากจีน
หลายครั้งแล้วว่า
ทุเรียนไทย
มีแมลงติดเข้าไป

หากยังมีต่อไป
อาจถูกสั่งห้ามนำเข้า

หยุด

แมลงอยู่ที่ผิวของทุเรียน
สามารถจัดการนำออกได้ง่าย
ผู้ส่งออกต้องฝึกหัด
ก่อนบรรจุลงกล่อง

ยังไม่มีมาตรการคุมเข้ม
ในการตรวจสอบ
ทำให้ผู้ค้าได้รับอนุญาตส่งออก
ทั้งที่มีแมลงติดเข้าไป

ความเสี่ยงเรื่องสารตกค้าง

ซื้อขายสารเคมี
ต้องห้ามได้ง่าย

ใช้มากเกินไป
ใช้ใกล้เวลาเก็บเกี่ยว

สารเคมีที่นิยมใช้กับทุเรียนมี 2 แบบ

สารเคมีสำหรับป้องกัน/กำจัด
โรคและแมลง

สารเคมี
สำหรับเร่งสุก

วิธีการใช้สารเคมีเร่งสุก

แบบจุ่ม
สารตกค้าง
ในทุเรียนน้อย
เพราะติดอยู่ที่ผิวของ
ต้องล้างให้แห้งก่อน

แบบป้ายที่ขั้วผล
สารเคมีถูกดูดซึม
ผ่านทางขั้ว
เข้าไปในทุเรียน
มีโอกาสตกค้างสูงกว่า
ต้องมีการวิเคราะห์หิววิจัย

ไทยอาจเสียแชมป์ เพราะคู่แข่งในอาเซียน

ไทยส่งออกทุเรียนมากกว่าคู่แข่ง
เกือบ 20 เท่า

ที่ผ่านมา ประเทศจีน
มีการนำเข้าทุเรียนมาก
คาดการณ์ว่ายังไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการ

แม้จะมีโอกาสดี แต่คู่แข่งในอาเซียนก็พัฒนาการผลิตทุเรียนเช่นกัน

กัมพูชา

เก็บเกี่ยวเมื่อแก่จัด
คุณภาพทุเรียนดีกว่า

ใช้สารเคมีน้อย

ขายในประเทศ
ได้ราคาดีกว่า

ทุเรียนกัมพูชา
ของแท้
ต้องมีสีแดงบนผล

เวียดนาม

ผลิตทุเรียน
ได้ทุกชนิด

พันธุ์พื้นเมือง
เพื่อคนในประเทศ
พันธุ์หมอนทอง
คุณภาพดี
เพื่อส่งออก

มีค่าแรงและ
ค่าขนส่ง
ถูกกว่า

มาเลเซีย

เคยนำเข้าทุเรียน
ของไทย
แต่ปัจจุบัน
นำเข้าน้อยลง

สามารถผลิต
ทุเรียนได้เอง
และพัฒนาการ
ผลิตทุเรียน
จนสามารถ
ส่งออกไปได้

การเปิดประชาคมอาเซียน
นำไปสู่การเปิดเขตการค้าเสรี
ทำให้หลายๆ ประเทศมีมาตรการ
ปกป้องทุเรียนของตนเอง

ประเทศที่มีความเข้มงวดใน
กฎระเบียบและเข้มงวด
ในการสกัดกั้นการนำเข้า
จะได้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี

อนาคตทุเรียนไทย

อนาคตทุเรียนไทยสดใสแน่ ถ้าทุกฝ่ายร่วมมือ

เกษตรกร ผู้ประกอบการ กรมศุลกากร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ต้องช่วยกันจัดทำฐานข้อมูลสนับสนุนเชิงนโยบาย

พื้นที่ปลูก

ผลผลิต

การกระจายสินค้า

การตลาด

โลจิสติกส์

นักวิจัย ผู้ประกอบการ กระทรวงพาณิชย์
ต้องช่วยกันจัดหาข้อมูลสนับสนุนการขยายตลาด

ความต้องการทุเรียน
ของคนจีน

พันธุ์ ระยะการสุก รสชาติ
ที่คนจีนชอบ

การผลิตทุเรียนในต่างประเทศ
โดยเฉพาะประเทศคู่แข่ง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานส่งเสริม และเกษตรกร
ต้องช่วยกันพัฒนาการผลิตแบบมีทิศทาง

หน่วยงานรัฐต้องช่วยเฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยง
จากการกีดกันทางการค้าและเข้มงวดในเรื่องการส่งออก

พัฒนาผลผลิตปาล์มน้ำมันไทย... ให้แข่งขันได้ในอาเซียน

ปาล์มน้ำมันเป็นแหล่งน้ำมันพืชที่สำคัญของโลก มีศักยภาพสูงกว่าพืชน้ำมันทุกชนิด เป็นพืชที่ให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงที่สุด ทำให้มีต้นทุนการผลิตและราคาต่ำกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนที่เป็นผู้ผลิตสำคัญคืออินโดนีเซียและมาเลเซีย ทั้งสองประเทศมีส่วนแบ่งในผลผลิตน้ำมันปาล์มโลกได้ถึงร้อยละ 75 ทั้งยังเป็นประเทศผู้นำในการส่งออกน้ำมันปาล์มในตลาดโลกอีกด้วย ในขณะที่ไทยผลิตได้เพียงร้อยละ 2.8 เท่านั้น

ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ผลิตน้ำมันพืชเพียงพอ กับความต้องการใช้ในประเทศอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทย แม้จะมีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างสูงและรวดเร็ว แต่เนื่องจากผลผลิตปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบยังต่ำ ส่วนเกินจากการบริโภคภายในประเทศมีไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลและการนำไปใช้ผลิตเป็นไบโอดีเซล

แม้ประเทศไทยจะมีข้อได้เปรียบเรื่องพื้นที่เหนือประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย แต่ประสิทธิภาพการผลิตด้อยกว่ามากทั้งเรื่องพันธุ์ การจัดการ และการสนับสนุนอย่างจริงจังของรัฐบาล การรู้เขารู้เราอาจทำให้อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มไทยมีโอกาสแข่งขันในอาเซียนได้ในอนาคต

สถานการณ์ปาล์มน้ำมันโลก <2555>

ผลผลิตน้ำมันพืชทั่วโลก 158 ล้านตัน

ผู้ผลิตน้ำมันปาล์ม

ผู้นำเข้าน้ำมันปาล์ม

ปาล์มน้ำมันไทย <2555>

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 4.40 ล้านไร่ ผลผลิต 11.35 ล้านตัน

ไทยมีพื้นที่เหมาะสม

ภาคเหนือ

พื้นที่ (ไร่)

44,049

ผลผลิต (ตัน)

9,134

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

110,256

59,326

ภาคกลาง

423,939

809,563

ภาคใต้

3,836,787

10,479,812

ความสามารถในการผลิตน้ำมันและผลิตภัณฑ์

32 โรงงาน

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม
ขนาดใหญ่
(10 ล้านตันปาล์มสด/ปี)

21 โรงงาน

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม
ขนาดเล็ก
(0.81 ล้านตันปาล์มสด/ปี)

ผลผลิตน้ำมันปาล์ม 75%
ของน้ำมันพืชทั้งประเทศ

13 โรงงาน

โรงกลั่นน้ำมัน
(1.24 ล้านตัน/ปี)

1 โรงงาน

โรงงานเคมีภัณฑ์

คนไทยบริโภคน้ำมันปาล์ม
62% ของน้ำมันพืชทั้งหมด

ศักยภาพในการผลิตน้ำมัน

ผลิตในระดับพอเพียง
สำหรับการใช้ในประเทศ

ไม่มีน้ำมันส่วนเกินมากพอ
ที่จะผลักดันให้เกิด
อุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ไบโอดีเซล
โพลีเอทิลีนไกลคอล
เคมีภัณฑ์
>600 ชนิด

อุปสรรคและปัญหาการผลิตปาล์มน้ำมันไทย

เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเกษตรกรรายย่อย

ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ

พันธุ์ปาล์ม

โรงงาน/การแปรรูป ประสิทธิภาพต่ำ

ราคาและตลาดไม่มีเสถียรภาพ

ทางออกในการพัฒนาปาล์มไทย

อนาคตมะละกอไทย... ความหวังใหม่ของเกษตรกร

“มะละกอ” เป็นผลไม้ที่นิยมรับประทานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลผลิตมะละกอไทยอยู่ในอันดับที่ 8 ของโลก แต่มีการส่งออกน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้ ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดใช้บริโภคภายในประเทศ หากคิดจะปลูกมะละกอเพื่อเป็นพืชเศรษฐกิจ มีผลผลิตที่สามารถส่งออกได้ตามเป้าหมาย ต้องมีการเลือกพื้นที่ปลูก พัฒนาพันธุ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด มีวิธีการดูแลรักษาที่ดี มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยเฉพาะโรคไวรัสใบด่างจุดวงแหวน ซึ่งทำให้ผลผลิตมะละกอลดลง หรือไม่ได้ผลผลิตเลยถ้ามีการระบาดมาก

ปัจจัยความสำเร็จของสินค้าชนิดนี้คือการจัดการ ให้สามารถแก้ปัญหา มีการวางแผนด้านการผลิตอย่างดี มีวิธีจัดการด้านคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว มะละกอจะกลายเป็นพืชความหวังใหม่ของเกษตรกรไทยได้แน่นอน

การตลาดและการขายมะละกอ

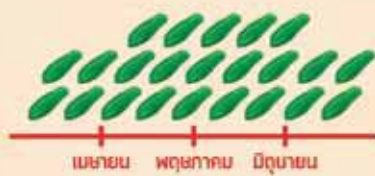
พันธุ์มะละกอนิยม

สินค้ามะละกอ

ฤดูกาลมะละกอ

ผลผลิตเยอะ ราคาตก (8-13 บาท)

ผลผลิตน้อย ราคาแพง (25-40 บาท)

ข้อเด่นสร้างโอกาสทางการตลาด

ให้ผลผลิตตลอดปี ให้ผลผลิตเร็ว
เก็บขายได้ทุกวันหรือทุกสัปดาห์

มะละกอนี้มีคุณภาพ
ผู้ปลูกสามารถกำหนดราคาเองได้

ความต้องการภายในประเทศสูงถึง **200,000** ตันต่อปี

ช่วงที่ผลผลิตน้อยไม่เพียงพอ ราคายังสูง

เม.ย.-มิ.ย.

8-13

บาท

ก.ค.-ก.ย.

25-40

บาท

ตลาดต่างประเทศต้องการมะละกอ **336,000** ตันต่อปี

(ประมาณการปี 2553 โดย FAO)

มาเลเซีย คู่แข่งที่สำคัญ
ประสบปัญหาการระบาดของโรค
ปริมาณการส่งออกลดลง

25,000 ตัน
(ปี 2553)

22,000 ตัน
(ปี 2554)

การเพิ่มปริมาณมะละกอนี้มีคุณภาพ
ตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ
จึงเป็นโอกาสขยายตลาด

มะละกอดีคุณภาพ

+

มะละกอพันธุ์เล็ก

ฮอลแลนด์

ชันไรส์โซโล

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อคุณภาพมะละกอ

การระบาดของโรคใบด่างจุดวงแหวน

สร้างปัญหาได้ทั้งระยะต้นกล้า
ต้นที่โตแล้ว
และต้นที่กำลังออกดอก

เกษตรกรไม่อยากทำลายต้นมะละกอที่เป็นโรค
เพราะยังให้ผลผลิต
ทำให้โรคระบาดควบคุมไม่ได้

การย้ายที่ปลูกไม่ช่วยรักษาโรค
แต่เพิ่มพื้นที่แพร่กระจายโรค

เมล็ดพันธุ์ และการกลายพันธุ์

เกษตรกรไม่สามารถหาพันธุ์
ที่ตลาดต้องการได้ตามที่ต้องการ

เกษตรกรจำนวนมากนิยม
ปลูกมะละกอหลายพันธุ์ในแปลงเดียวกัน

มะละกอเป็นพืชผสมข้าม
การปลูกหลายๆ พันธุ์ใกล้กัน
โอกาสกลายพันธุ์สูงมาก

การเก็บเมล็ดพันธุ์ที่กลายพันธุ์ไปปลูกต่อ
อาจได้ผลผลิตดีแต่จะปลูกได้เพียงรุ่นเดียว
ผลผลิตจึงไม่แน่นอน

แนวทางแก้ไข สร้างความหวังใหม่ให้เกษตรกร

การจัดการเรื่องโรค - ในต่างจุดวงแหวน

การจัดการเรื่องพันธุ์มะละกอ

หลีกเลี่ยงการปลูกมะละกอหลายพันธุ์

แปลงปลูกมะละกอที่ปลูกเพียงพันธุ์เดียวตลอด
จะสามารถสร้างและรักษาพันธุ์ไว้ได้เป็นอย่างดี

หน่วยงานรัฐสนับสนุน

การจัดหาเมล็ดพันธุ์
ที่ตลาดต้องการอย่างพอเพียง

จัดการให้มีระบบรับรองศูนย์/
ผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี

ความเสี่ยงเรื่องมังคุดไทย... จัดการอย่างไรให้ยั่งยืน

“มังคุด” มีเพียงพันธุ์เดียวในโลก ผลมังคุดสามารถพัฒนาขึ้นเองได้โดยไม่ต้องรับการผสม ความพยายามค้นหาพันธุ์เพิ่มความหลากหลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศไม่ประสบความสำเร็จ ลักษณะที่แปรปรวนบางอย่างที่พบในธรรมชาติไม่อาจจะระบุได้แน่ชัดว่าเป็นการกลายพันธุ์ การที่มังคุดมีเพียงพันธุ์เดียวนี้นี้ จึงเป็นปัญหาหนึ่งของการตลาดมังคุด เพราะขาดความหลากหลายในการเป็นทางเลือกของผู้บริโภค รวมทั้งการเป็นเพียงผลไม้ที่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต แม้จะมีคุณค่าทางอาหารสูง มีสารต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด รวมทั้งสารสกัดในเปลือกมังคุดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตเครื่องสำอางเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง และยา ก็ตาม

มังคุดไทยเป็นที่ต้องการมากของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีน แต่เพราะมังคุดเติบโตและให้ผลช้าแม้จะให้ผลผลิตนาน แต่การผลิตยังต้องพึ่งพิงธรรมชาติและช่วงฝนที่มนุษย์ยังไม่สามารถเอาชนะได้ ความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องปริมาณที่ผันผวนและคุณภาพที่ยากแก่การควบคุม เมื่อผนวกกับปัญหาแรงงานที่ใช้ชั่วคราวเฉพาะเวลาเก็บเกี่ยวจึงเกิดเป็นอุปสรรคที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วยการใช้ความรู้ในการจัดการ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงนานัปการ

สถานการณ์มังคุดไทย (2555)

พื้นที่ปลูกหลักอยู่ในภาคตะวันออกและภาคใต้

ฤดูกาลออกผล

พื้นที่ให้ผลค่อนข้างคงที่ ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลง (ข้อมูลปี 2550-2555)

ไทยส่งออกมังคุดเป็นอันดับที่ 1 ของโลก

ตลาดนำเข้าสำคัญ

ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรได้ผลตอบแทนต่ำลง

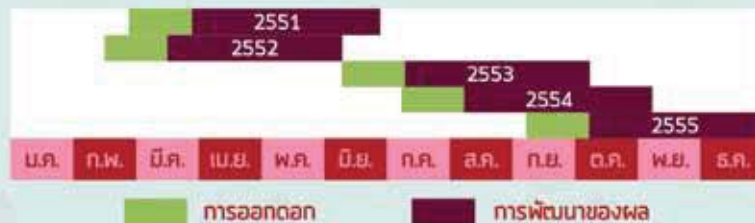

ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

ปริมาณและช่วงฝนส่งผลต่อการออกดอกของมังคุด

ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ฤดูกาลออกดอกออกผลเปลี่ยนแปลง

สภาพอากาศแปรปรวน ป้องกันเพลี้ยไฟและไรทำลายดอกยากขึ้น

หากฝนมากช่วงเก็บเกี่ยว หรือแล้งติดต่อกันแล้วตามด้วยฝนตกหนัก
มีปัญหาเรื่องเนื้อแฉ่ำ ยางไหล ขยายไม่ได้ราคา

การผลิตมังคุดนอกฤดูยังต้องอาศัยธรรมชาติ ช่วงฝนและปริมาณฝน

อุปสรรคปัญหา และวิธีแก้ของชาวสวนมังคุด

ผลผลิต

ผลผลิตมังคุดไม่แน่นอน สร้างรายได้ไม่สม่ำเสมอ

ให้ผลผลิตมาก/น้อย สลับกันแบบปีเว้นปี

สำหรับการส่งออก

มังคุดสีชมพูหรือแดง
ต้องเก็บเกี่ยวให้หมด

ผลสุกไม่พร้อมกัน ต้องทยอยเก็บหลายครั้ง

ต้นทุนสูง เก็บเกี่ยวไม่ทัน ขายเหมาสวนไม่ได้

มังคุดแก่
อร่อย

มังคุดสีม่วงหรือดำ
ส่วนใหญ่ขายในประเทศ
เก็บได้ไม่นาน ราคาถูก

โรคและแมลง

เพลี้ยไฟและไรเข้าทำลายดอกในช่วงออกดอกติดผล

เมื่อแก่ผิวลาย

ขายได้ราคาครึ่งเดียว

คุณภาพมังคุด

เนื้อแก้ว ยางไหล
ขายไม่ได้ราคา

แก้ไขได้โดย
การให้น้ำสม่ำเสมอ
และให้ธาตุแคลเซียม

เพลี้ยแป้ง บด แมลงวันผลไม้
อาจติดไปกับมังคุดส่งออก

แรงงาน

การจ้างงานในสวนมังคุดเป็นแบบไม่ประจำ ส่วนใหญ่จ้างเฉพาะช่วงเก็บเกี่ยว เกิดปัญหาขาดแคลน

ควรพัฒนาสวนมังคุด
และต้นมังคุด

พัฒนาริธีใช้แรงงานน้อยลง
มีเครื่องมือที่เหมาะสม
พึ่งเครื่องมือมากขึ้น

ควรมีข้อมูล
ความต้องการแรงงาน
การจัดหาแรงงาน
และกฎระเบียบที่ชัดเจน
ทั้งประเทศ

แนวทางพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ประหยัดแรงงานในการเก็บเกี่ยวและดูแลรักษา
พัฒนาให้ต้นมังคุดเตี้ยลง

การจัดการควบคุมผลผลิต

บังคับให้ดอกร่วงบางส่วน คุมการผลิตให้มีไม่เกิน 30% ของยอด และให้ออกผลทุกปี

ถ่ายทอดความรู้เรื่องปุ๋ยและดิน

วิเคราะห์ธาตุอาหารจากใบและดิน

หากมีธาตุอาหารที่ขาด
จึงใส่ปุ๋ยเพิ่มธาตุ

สนับสนุนให้มีบุคลากรเชี่ยวชาญด้านปุ๋ยและดิน

การป้องกันโรคและแมลง

เพลี้ยไฟและไร
ใช้สารกำจัดหรือเพิ่มความชื้น
ให้กับต้นมังคุด

เชื้อราเข้าทางขั้วหลังก่อนและหลังเก็บเกี่ยว
ก่อนการเก็บเกี่ยว 2 สัปดาห์
ฉีดพ่นสาร
ป้องกันกำจัดเชื้อรา

คาร์บอนดาซิม
5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
หรือจุ่มผลมังคุดในน้ำอุ่น

คุณภาพ

ทำความสะอาดก่อนส่งออก

การตรวจสอบเชิงงวดตามมาตรฐาน
ก่อนรับรองคุณภาพ

มะพร้าวน้ำหอมไทย... โอกาสใหม่ในตลาดโลก

มะพร้าวที่ปลูกกันทั่วไปคือมะพร้าวที่ใช้ทำกะทิ และน้ำมันมะพร้าว มะพร้าวน้ำหอมเป็นมะพร้าวส่วนน้อยที่ใช้เป็นเครื่องดื่มและอาหารว่าง

“มะพร้าวน้ำหอม” สามารถสร้างรายได้ให้ผู้ปลูกอย่างดี เป็นพืชที่ไม่ต้องลงทุนมาก ให้ผลผลิตเร็ว ตลาดมะพร้าวน้ำหอมจึงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โอกาสทางการตลาดส่งออกสูง มีโอกาสเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ของประเทศในอนาคตอันใกล้ แต่การที่จะเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ได้อย่างยั่งยืน จะต้องก้าวข้ามจุดเสี่ยงต่างๆ ทั้งการผลิตให้ได้ปริมาณตามอุปสงค์ของตลาด การควบคุมพันธุ์ที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ของมะพร้าวน้ำหอมไทยไว้ได้ มีการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี มีสุขลักษณะการผลิตตามมาตรฐาน มีคุณภาพดีที่แตกต่างจากมะพร้าวของประเทศอื่น ล้วนแล้วแต่ต้องการข้อมูลความรู้อีกมากมายและหลายด้าน รวมทั้งความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งระดับนโยบาย การผลิต และการตลาด

มะพร้าวน้ำหอมไทย โอกาสใหม่ในตลาดโลก

มะพร้าวน้ำหอม พืชที่สามารถสร้างรายได้ได้อย่างดี
ไม่ต้องลงทุนมาก ไม่ต้องการการดูแลรักษามาก
มะพร้าวน้ำหอมไทยกำลังแพร่หลายในต่างประเทศ
ตลาดมะพร้าวน้ำหอมกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่พื้นที่ปลูกมะพร้าวมีแนวโน้มลดลง

มะพร้าวที่พบทั่วไปมี 2 ชนิด

มะพร้าวแก่
นิยมปลูกกันเป็นส่วนใหญ่
ปลูกกันมานาน
ใช้ทำกะทิและทำน้ำมันมะพร้าว

มะพร้าวอ่อน
ปลูกน้อยกว่า ใช้เป็นเครื่องดื่ม
หรือรับประทานเป็นอาหารว่าง
ทั้งน้ำและเนื้อ

มะพร้าวอ่อนที่
ได้รับความนิยมเป็น
“พันธุ์น้ำหอมก้นจับ”

มะพร้าวน้ำหอมมีกลิ่นหอมและมีรสชาติดี
มีประโยชน์ต่อร่างกาย

2-acetyl-1-pyrroline (2-AP)
สารให้กลิ่นหอมในมะพร้าว น้ำหอม
ข้าวหอมมะลิ และเตยหอม

การตลาดมะพร้าวน้ำหอม

มะพร้าวน้ำหอมให้ผลผลิตเร็ว และเก็บเกี่ยวได้นานและต่อเนื่อง

จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมมาก
สิบอันดับแรก ในปี 2555

แม้จะมีพื้นที่ปลูกน้อยมาก
แต่มะพร้าวน้ำหอมมีผลผลิต
เป็นครึ่งหนึ่งของมะพร้าวทั้งหมด
เนื่องจากให้ลูกดก เก็บเกี่ยวเร็ว

ราคามะพร้าวน้ำหอมขึ้นกับฤดูกาลและเทศกาล

ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ปลูกมะพร้าว
แต่มะพร้าวน้ำหอมของไทยมีเอกลักษณ์
จึงทำให้หลายประเทศนิยมนำมะพร้าวของไทย

โอกาสในการค้ามะพร้าวน้ำหอม

ปัจจุบัน พื้นที่ปลูกมะพร้าวลดลง

ปี 2539 ปี 2556
2.5 → **1.3**
 ล้านไร่ ล้านไร่

แต่ตลาดของมะพร้าวน้ำหอม
 กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว

ความนิยมมะพร้าวน้ำหอม
 แพร่หลายในต่างประเทศ
 ทำให้เป็นโอกาสผลักดันให้มะพร้าวน้ำหอม
 เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย

ผู้ผลิตก็หันมาผลิตน้ำมันมะพร้าว

ประเทศผู้ส่งออกมะพร้าวอันดับ
 1 และ 2 ส่งออกมะพร้าวแก่
 ไทยจึงมีศักยภาพและโอกาสการแข่งขันสูง

บริษัทต่างชาติเริ่มเข้ามาลงทุน
 รวบรวมมะพร้าวน้ำหอมจากไทย
 ส่งออกไปประเทศต่างๆ

มูลค่าส่งออกมะพร้าวน้ำหอมของไทย
 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนามะพร้าวน้ำหอมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 เพื่อผลักดันให้มะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ

พัฒนาการผลิต

พัฒนาการแปรรูป
 และอุตสาหกรรม

พัฒนาการตลาด

พัฒนา
 การบริหารจัดการ

ความเสี่ยงในการค้ามะพร้าวน้ำหอม

ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ในฤดูแล้งผลผลิตน้อย ไม่เพียงพอต่อตลาด (น้อยเป็น 10% ของช่วงเวลาปกติ)
ในช่วงฤดูฝน มีผลผลิตมากจนล้นตลาด (เพิ่มเป็นเท่าตัวของช่วงเวลาปกติ)

ผลมะพร้าวแตก
ในช่วงปลายฝนต้นหนาว
โรงงานไม่รับซื้อ หรือส่งคืน

ต้นกล้ามะพร้าวที่ซื้อมา
ไม่ตรงตามพันธุ์ที่ต้องการ
ตรวจสอบได้ยาก
วิธี "ดมราก" ยังไม่แม่นยำ 100 %

เมื่อต้นมะพร้าวมีอายุมาก
ความสูงของต้นทำให้
เก็บเกี่ยวยากขึ้น

ขาดแคลนแรงงาน
เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม
ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ

สภาวะโลกร้อนทำให้เกิดปัญหา
การระบาดของแมลงมากขึ้น
ต้นมะพร้าวอ่อนแอลง

ปัญหามลภาวะ และการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัย
ทำให้พื้นที่การปลูกมะพร้าวลดลง

ราคามะพร้าวถูกกำหนดโดยผู้รวบรวมหรือผู้ส่งออก
ทำให้เกษตรกรเสียเปรียบ

การสนับสนุนการขยายพื้นที่ผลิต

เพื่อส่งเสริมให้มะพร้าวน้ำหอมของไทยก้าวสู่ตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
หลายๆ เรื่องต้องพึ่งพางานวิจัย
มีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการด้านการผลิตมะพร้าวให้กับเกษตรกร
มีการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ

งานวิจัย

พัฒนาวิธี
ตรวจสอบพันธุ์

พัฒนาวิธีที่ทำให้
มีผลผลิตเพียงพอ
ตลอดปี

สำรวจเทศกาลบริโภค
มะพร้าวน้ำหอมของต่างชาติ
เพื่อวางแผนการผลิต
และการส่งออก

พัฒนาผลิตภัณฑ์
มะพร้าวน้ำหอม
ให้เกิดความหลากหลาย

พัฒนาผลิตภัณฑ์
มะพร้าวน้ำหอม
ให้กับร้านค้าได้นานขึ้น

ออกแบบบรรจุภัณฑ์
ให้บริโภคได้ง่ายขึ้น

พัฒนาระบบโลจิสติกส์
เพื่อการขนส่ง
มะพร้าวได้อย่าง
รวดเร็วและมีสภาพดี

พัฒนาให้เข้าสู่
ตลาด "พิเศษ"
(niche market)

หน่วยงานรัฐสนับสนุน

ให้มีแหล่งต้นกล้า
ที่ตรงตามพันธุ์

มีระบบการ
ตรวจรับรอง
แหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้

สนับสนุนให้มีการ
รวมกลุ่มเกษตรกร
ให้เกิดความเข้มแข็ง
มีอำนาจต่อรองและขยายตลาด

สนับสนุนการ
เพิ่มพื้นที่ปลูก
และปริมาณผลผลิต

สนับสนุนชีววิธี
ในการจัดการ

มีมาตรการเข้มงวด
ในการตรวจสอบสารตกค้าง
เพื่อสร้างความมั่นใจ
ให้กับผู้บริโภค

ประชาสัมพันธ์ให้
มะพร้าวน้ำหอมไทย
เป็นที่รู้จัก

ปลานิลไทย... ต้องก้าวไกลไปสากล

“ปลานิล” อาหารโปรตีนคุณภาพดีของคนทั้งโลก มีความสำคัญที่สุดในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในยุคปัจจุบัน สามารถเพาะเลี้ยงได้ในเกือบทุกพื้นที่ของโลก จึงเป็นสัตว์น้ำเป้าหมายและตัวเลือกหลักในอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มูลค่าปลานิลทั่วโลกขยับสูงขึ้นจนกลายเป็นสินค้าปลาอันดับที่สองรองจากปลาในกลุ่มแซลมอนิด (salmonids) เช่น ปลาเทร้า ปลาแซลมอน

การเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรไทยมีอุปสรรคด้านต้นทุนอาหารซึ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถแก้ไขได้ มีปัญหาเรื่องโรคระบาดซึ่งเปลี่ยนชนิดของเชื้อต้นเหตุตลอดเวลา รวมทั้งยังได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงหลายด้าน อาทิ ปริมาณและคุณภาพน้ำที่เปลี่ยนแปลงกะทันหันจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ยากแก่การพยากรณ์และรับรู้ อุปถัมภ์ทางน้ำเกิดขึ้นแม้ไม่บ่อยแต่สร้างความเสียหายมากมายและต่อเนื่องเป็นช่วงเวลาที่ซ้ำเติมความทุกข์ของเกษตรกร

เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการใช้แนวปฏิบัติที่ดีในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อการยกระดับคุณภาพสินค้าและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสู่โอกาสของตลาดโลก หากปลานิลไทยจะต้องก้าวไกลไปสากลจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งระดับนโยบายและภาคปฏิบัติของภาครัฐ การสร้างองค์ความรู้ที่ใช้ได้จริงจากนักวิชาการ และการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของเกษตรกร

ปลานิล เป็นปลาน้ำจืดชนิดสำคัญของโลกในศตวรรษที่ 21
มีการผลิตมากในจีน อียิปต์ อินโดนีเซีย บราซิล ฟิลิปปินส์ ไทย
ไทยมีโอกาสพัฒนาไปสู่ตลาดส่งออกมากขึ้น

จุดเด่นของปลานิล

ทั่วโลกมีแนวโน้มการผลิตปลานิลสูงขึ้นเรื่อยๆ

*ที่มา: http://www.fao.org/fishery/culturedspecies/Oreochromis_niloticus/en

การเลี้ยงปลาในประเทไทย

ต้นทุนการเลี้ยงหลัก **ค่าอาหาร 60-80%**

ราคาปลาส่วนใหญ่
ถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง

การใช้ประโยชน์

บริโภคในประเทศ **90%**

ส่งออก **10%**

ประเทศที่นำเข้าปลาไทย

โอกาสทางการตลาดของปลานิลไทย

ไทยผลิตปลานิลได้เป็นอันดับที่ 6 ของโลก (2012)

อันดับ 1 จีน	อันดับ 2 อียิปต์	อันดับ 3 อินโดนีเซีย	อันดับ 4 ฟิลิปปินส์	อันดับ 5 บราซิล	อันดับ 6 ไทย
					
1,370,000 ตัน	600,000 ตัน	520,000 ตัน	240,000 ตัน	240,000 ตัน	200,000 ตัน

สภาพอากาศและภูมิประเทศ
มีความเหมาะสม

มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวพัน
ของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
อย่างเหนียวแน่นและเป็นระบบ

มีธุรกิจ
การขนส่ง
ที่ดี

มีเทคโนโลยี
การแปรรูป
ที่พัฒนา

ได้รับการสนับสนุน
ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

จุดอ่อนและอุปสรรคในการแข่งขันกับตลาดโลก

ขาดแคลนแรงงาน

ค่าอาหาร

ค่าแรงงาน

ยาและวัคซีนที่มีราคาแพง

ต้นทุนการผลิตสูง

ขาดการจัดการ
ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

เกษตรกร
2.47%

ผลิตปลา
มาตรฐาน
GAP

เกษตรกรที่มีศักยภาพในการ
ผลิตปลาส่งออกมีจำนวนน้อย
เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้เลี้ยงรายย่อย

ปัญหาคลื่นโคลน
ในตู้ปลา
เป็นอุปสรรค
ต่อการส่งออกได้

เลี้ยงใน
น้ำกร่อย

แนวทางแก้ไข
เลี้ยงในกระชัง
(ต้นทุนสูง)

งดอาหาร
ก่อนส่งขาย

ยังไม่เป็นที่นิยม

อุปสรรคการส่งออก

หลัง AEC นักลงทุน
อาจเคลื่อนย้ายไปสู่
ประเทศที่มีศักยภาพ มีต้นทุนต่ำ

ความเสี่ยงเมื่อเลี้ยงปลานิล

โรคระบาดที่เกิดจาก
แบคทีเรียเป็นสาเหตุหลัก

โรคว่ายน้ำ
กวงสว่น

โรคตาโปน

โรคแผลเนื้องอก
ตามลำตัวและเหงือก

ปัญหาเรื่องโรคปลา

ทั้งการเลี้ยงในกระชังและในบ่อดิน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
รุนแรงและเปลี่ยนชนิดแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคไปเรื่อยๆ

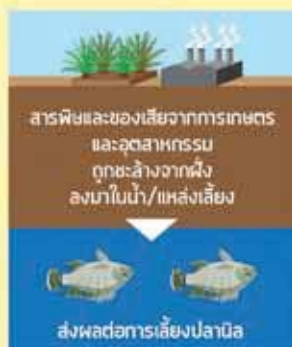

การประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านภูมิคุ้มกัน
ได้ผลดีในระดับห้องทดลอง

การใช้ยาไม่สามารถรักษาโรคได้

สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์การเลี้ยงปลานิลยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง
ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย

หอยนางรมสุราษฎร์ธานี... ของดีแต่อาจมีวิกฤต

“หอยนางรมสุราษฎร์ธานี” เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เป็นเอกลักษณ์ และสร้างชื่อเสียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาเป็นเวลานาน ได้รับการจดทะเบียนให้เป็นสินค้าที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ “สินค้า GI” จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2549 มีการเลี้ยงมากในอ่าวบ้านดอนซึ่งมีสภาพพื้นที่เหมาะสม อุดมสมบูรณ์ ด้วยอาหารของสัตว์น้ำ แร่ธาตุที่จำเป็นมาจากแม่น้ำและลำคลอง หลายสาย ผลผลิตหอยนางรมที่ได้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีขนาดตัว ภายนอกใหญ่ เนื้อมาก สีสวย เนื้อสัมผัสและรสชาติดี ที่คนไทยและ ต่างชาติต่างปรารถนาลิ้มลองแบบดิบและสด อย่างกล้าๆ กลัวๆ

แหล่งผลิตมักได้รับผลกระทบทั้งจากธรรมชาติและน้ำมือมนุษย์ จึงเกิดเป็นความเสี่ยงที่ทำให้การเลี้ยงลดลง ปริมาณผลผลิตต่ำลง ความไม่ปลอดภัยด้านอาหารอาจมี จากของดีจึงอาจเกิดเป็นวิกฤต ได้ตลอดเวลา ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การ กำกับด้านนโยบายของจังหวัด การตรวจติดตามอย่างใกล้ชิดของ หน่วยงานที่รับผิดชอบ การปฏิบัติที่ถูกต้องลักษณะของแหล่งเลี้ยง ผู้เลี้ยง และผู้ขาย เป็นความจำเป็นเพื่อรักษาความเป็นของดีของจังหวัด ให้ยั่งยืนตลอดไป

หอยนางรมสุราษฎร์ธานี ของดีแต่อาจมีวิกฤต

หอยนางรมสุราษฎร์ธานี มีจุดเด่น เป็นเอกลักษณ์สินค้าดีของจังหวัด
มีโอกาสนำมาขายในตลาดทั้งในและนอกประเทศ
แต่กำลังประสบปัญหาการเพาะเลี้ยงลดลง
และขาดการจัดการด้านคุณภาพอย่างเหมาะสม

หอยนางรมสุราษฎร์ธานี ของดีที่ใครๆ ก็อยากลิ้มลอง

จุดเด่นของหอยนางรมสุราษฎร์ธานี

เป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศ

หอยนางรม
เป็นสัตว์น้ำที่
กรองกินอาหาร
(filter feeder)
จึงอาจมีสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ
ผ่านเข้าไปในตัว
หรือมีการสะสมในตัว
ผู้บริโภคควรใส่ใจ

หอยนางรมสุราษฎร์ธานี

สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป
ระยะเวลาเลี้ยงนานขึ้น

จาก **18** เดือน เป็น **24** เดือน

การเลี้ยงหอยนางรมยังอาศัยความเชื่อและประสบการณ์ ขาดการศึกษาวิจัย

ความนิยมในการบริโภคหอยสดยังไม่มี การแปรรูปที่เพิ่มมูลค่าได้ตามความต้องการของตลาด
ยังไม่มีวิธีการที่เหมาะสมในการยืดอายุการเก็บรักษาหอยสดคุณภาพ

สถานการณ์การผลิตหอยนางรมในอ่าวบ้านดอน

ปี 2553-2554 จำนวนฟาร์ม พื้นที่เพาะเลี้ยง และปริมาณผลผลิตลดลงอย่างมาก

สาเหตุที่ลดลง

1. อ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งรับน้ำจืด และสิ่งปนเปื้อนต่างๆจากชายฝั่ง ส่งผลกระทบต่อการเลี้ยง

2. อ่าวบ้านดอนมีพื้นที่ทำประมงอยู่อย่างจำกัด นำไปสู่การแย่งชิงและความขัดแย้งในพื้นที่

	หอยนางรม	หอยแครง
ต้นทุนเฉลี่ย (บาท/ไร่/ปี)	14,015	17,657
ผลตอบแทนเฉลี่ย (บาท/ไร่/ปี)	2,647	18,187

3. ระยะเวลาเลี้ยงนาน เก็บเกี่ยวยาก ผลตอบแทนไม่สูงเท่าหอยเศรษฐกิจชนิดอื่น

ปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพหอยนางรม

เกษตรกร

สถานที่เลี้ยง อยู่ใกล้ชุมชนหรือแม่น้ำ

ปล่อยสิ่งปฏิกูลลงแหล่งเลี้ยงหอย

ไม่ให้ความร่วมมือในการ
ปฏิบัติตามมาตรฐานการประมงที่ดี

แผนการเก็บเกี่ยว

ฤดูฝน ความเค็มลดต่ำลง

โอกาสปนเปื้อนจุลินทรีย์สูง

ขาดการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม
ส่งผลต่อคุณภาพและ
ความปลอดภัยทางอาหาร

การปนเปื้อนของจุลินทรีย์

ไม่ล้างดิน โคลน
และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ออก

แกะเปลือกออก
1 ข้าง
แล้วล้าง

ไม่ใช้วิธีทำความสะอาด
อย่างเหมาะสม
(depuration)

สุขลักษณะการขนส่ง

ใช้ภาชนะบรรจุ
ไม่เหมาะสม

ภาชนะและพาหนะสำหรับขนส่งไม่สะอาด
ตากแดด/อุณหภูมิสูง

การเก็บรักษาหอยก่อนจัดจำหน่าย

เก็บหอยเอาไว้ใต้ถุนร้านอาหาร
ที่อยู่ริมน้ำในแหล่งชุมชน

วางขายหอยตากแดด
โดยไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ

เก็บหอยนางรม
แบบไม่ถูกสุขลักษณะ

โครงการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ต้องใส่ใจดำเนินการ

เป็นโครงการที่ภาครัฐให้การสนับสนุน แต่การดำเนินงานยังไม่ประสบผลสำเร็จ
เนื่องจากยังขาดองค์ประกอบสำคัญ

การส่งเสริม หรือควบคุม
เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
ที่มีผลต่อคุณภาพหอย

การบ่งชี้ การแบ่งประเภทแหล่งน้ำ
ตามระดับความเสี่ยงจากการปนเปื้อน

การส่งเสริม หรือควบคุมให้
ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยง
ปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง

การกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพ
สำหรับการจัดการด้านคุณภาพ
และความปลอดภัยทางอาหาร
ในตลอดโซ่อุปทาน

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำคัญ
ของคุณภาพและความปลอดภัย
ในการบริโภคหอยนางรม

ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์
เพิ่มมูลค่าหอยนางรม

เปิดไล่ทุ่ง...

ทำอย่างไรไม่ให้แพร่โรคระบาด

“เปิดไล่ทุ่ง” เป็นตำนานอยู่คู่คนไทยมาแต่โบราณ เมื่อคนไทยต้องปลูกข้าวกินเป็นอาหารหลัก การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งก็เกิดขึ้นตามมายิ่งปลูกข้าวกันมาก การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ในทุ่งนายังมีกิ้ง หอย ปู ปลา ชนิดตัวเล็กตัวน้อยที่หลงเหลือเป็นของแถมในการเพิ่มคุณภาพไข่เปิดอีกด้วย จากการเลี้ยงเปิดเพื่อความมั่นคงทางอาหารจึงกลายเป็นอาชีพ

การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งนอกจากเลี้ยงเพื่อเป็นแหล่งผลิตไข่สำหรับการบริโภคภายในประเทศ ยังเป็นการอนุบาลลูกเปิดเพื่อเตรียมเปิดสาวเข้าสู่อุตสาหกรรมเปิดไข่และเปิดเนื้อในระบบโรงเรือนของประเทศด้วยต้นทุนที่ถูกอีกด้วย

“ไข้หวัดนก” เป็นโรคระบาดในสัตว์ปีก เกิดขึ้นครั้งใดความเสียหายเกิดขึ้นพร้อมผลกระทบตามมาอีกมากมาย โดยตัวเปิดเองธรรมชาติได้สร้างความต้านทานไว้มากกว่าสัตว์ปีกชนิดอื่นๆ จึงตกเป็นจำเลยในข้อหา “เป็นพาหะ” ผลการศึกษาวิจัยเครือข่ายสังคมของเปิดไล่ทุ่งพบวงจรผู้เกี่ยวข้องมากมาย แต่หน่วยสำคัญที่เป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ร่วมมีอยู่สองหน่วยหลักคือ โรงฟักลูกเปิดและเจ้าแม่เปิด หากใช้เครือข่ายนี้เป็นเครื่องมือสกัดการระบาดของไข้หวัดนกได้จะเกิดประโยชน์กับวงการมหาศาล

เปิดไล่ทุ่งสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน
เป็นแหล่งผลิตไข่เปิด เป็นแหล่งผลิตเปิดสาวสำหรับเปิดเลี้ยงในระบบโรงเรือน
การป้องกันและควบคุมโรคทำได้ยาก

การเลี้ยงเปิด

ชนิดเปิดที่มีการสำรวจในปี 2550

จำนวนเปิดทั้งหมด 24,952,806 ตัว

เปิดไข่ 45%

เปิดเนื้อ 41%

เปิดเทศ 14%

พื้นที่การเลี้ยงเปิดไข่ในไทย ปี 2550

จากจังหวัดที่มีจำนวนเปิดไข่สูงกว่า 200,000 ตัว

การเลี้ยงเปิด 4 แบบ

โรงเรือนแบบปิด

การเลี้ยงระดับอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และการบริโภคในประเทศ มีระบบการป้องกันโรคที่ดี

โรงเรือนแบบเปิด

การเลี้ยงระดับอุตสาหกรรมในโรงเรือนแบบโล่ง การป้องกันโรคขึ้นอยู่กับการจัดการโรงเรือน

หลังบ้าน

การเลี้ยงในระดับครัวเรือน ระบบการป้องกันโรคอาจทำได้ไม่เต็มที่

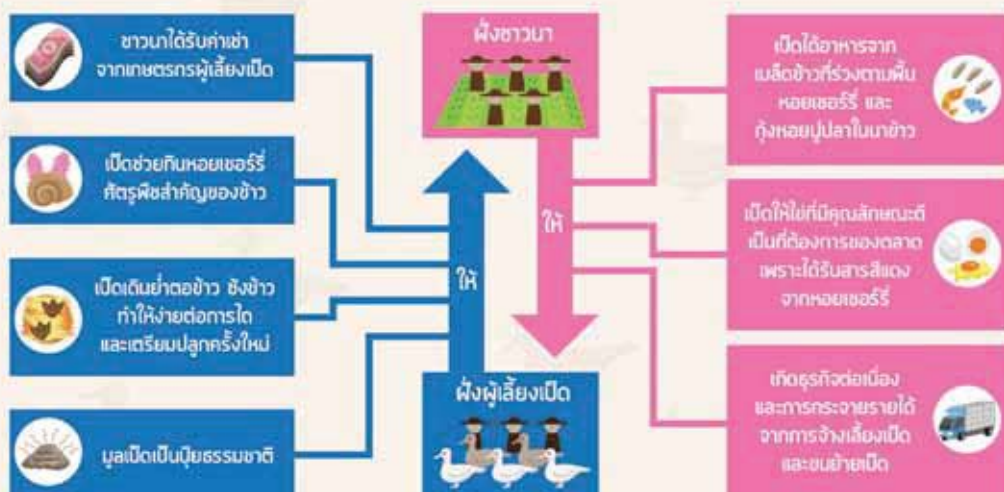
เปิดไล่ทุ่ง

การเลี้ยงในทุ่งนา ระบบการป้องกันโรคขึ้นอยู่กับกาให้วัคซีน

ทำไมเปิดไล่ทุ่งจึงสำคัญ

เปิดไล่ทุ่งยังอยู่คู่กับการปลูกข้าวของคนไทย เพราะทั้งคู่ต่างให้ประโยชน์แก่กัน

เปิดไข่ใส่ถุง

เปิดจะวางไข่เมื่อ
มีความพร้อม
และมีสุขภาพดี

ผลผลิตไข่
ขึ้นอยู่กับพลังงาน
ในอาหารที่เปิดได้รับ

เปิดจะวางไข่
ในช่วงเช้ามืด
ก่อนถูกพาไปฟักนา

หลังส่งเปิด
ไปเลี้ยงในฟักนา

คุณภาพไข่ขึ้นอยู่กับ
โปรตีนที่เปิดได้รับ

ขึ้นอยู่กับ
ลักษณะการเลี้ยง

ไข่เปิดจะถูกขาย
แบบวันต่อวัน

ไข่เปิดเน่าเสียเร็ว
เก็บได้ไม่เกิน 5 วัน
เพราะมีสิ่งสกปรกมาก

เปิดไข่ใส่ถุง VS เปิดไข่โรงเรือน

เปิดไข่ใส่ถุง
ให้ผลผลิต
น้อยกว่า

ไข่เปิดใส่ถุง
มีสีแดงสวย
ตลาดต้องการมาก

เปิดไข่ใส่ถุง
ต้นทุนต่ำกว่า
กำไรสูงกว่า

ไข่เปิดโรงเรือน
ต้องการสารสีแดง
ในอาหารเพิ่มเติม

ไข่เปิดใส่ถุงมีความสะอาดน้อยกว่าไข่เปิดโรงเรือน
ทำให้ขายถูกกว่า 1-1.50 บาท/ฟอง

โรคระบาดในเป็ดไล่ทุ่ง

เป็ดไล่ทุ่งมีโอกาสสัมผัสโรค
จากหลายๆแหล่ง

เป็ดไล่ทุ่งบางส่วนเป็นพาหะ
แต่ไม่แสดงอาการป่วย

การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งควบคุม
การระบาดของโรคได้ยาก

วัคซีนไม่สามารถกำจัดเชื้อโรค
มีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อ

ต้องเฝ้าระวังอย่างดี
ที่โรงพักไข่เป็ดและการเคลื่อนย้าย

ต้องทำลายฝูงเป็ด
ที่ติดเชื้อรุนแรง

ส่งเสริมการป้องกันและควบคุมโรค

การถ่ายทอดความรู้ด้าน
โรคระบาดและการรับมือ
ให้กับชุมชน

จัดระบบการป้องกัน
ควบคุม และเฝ้าระวังโรค

มีแผนการชักชวนเป็นระยะ
และถ่ายทอดความรู้
อย่างถูกต้อง

กำหนดโซนการเลี้ยง

จัดระบบการเลี้ยงแบบไล่ทุ่ง
ที่สัมพันธ์กับการทำนา

กำหนดประชากร
เป็ดไล่ทุ่งที่เหมาะสม

เฝ้าระวังโรคและโรคอุบัติใหม่
ที่อาจจะเกิดขึ้นในเป็ดไล่ทุ่ง

มีการช่วยเหลือ
และประสานรายได้ให้กับเกษตรกร
เพื่อการควบคุมโรคสลับผล

ศูนย์วิชาการสุภาพเป็ด
สนับสนุนด้านความรู้
การเฝ้าระวัง และการพัฒนา

ทีมงานผู้จัดทำ

ผู้สังเคราะห์ข้อมูล :

สมพร อิศวิลานนท์/จารุมาศ เมฆสัมพันธ์/พาวิณ มะโนชัย/
ธีรนุช เจริญกิจ/จิรนนท์ เสนานาญ/วีระ ภาคอุทัย/เยาวรัตน์ ศรีวรานันท์ /
จุฑารัตน์ เศรษฐกุล/จรัสแท้ ศิริพานิช/ธีระ เอกสมทราเมษฐ์/สิริกุล วะสี/
กฤษฎา กฤษณพุกต์/ประพันธ์ศักดิ์ ศีระะภูมิ/พงษ์เทพ วิไลพันธ์/
ทวิศักดิ์ ส่งเสริม

ผู้เรียบเรียงและจัดทำภาพกราฟิก :

พัทธพล บัวล้อมใบ และ มยุรี จัยวัฒน์

แบบตัวอักษร : Quark, 2005_iannnnn-CTX9001

ธงชาติ : flaglane.com

หนังสือภาพ

agriculture@risk

สถานการณ์และความเสี่ยงของสินค้าเกษตรไทย
เล่มพิเศษ

...หนังสือภาพเล่มพิเศษฉบับนี้
เป็นมติในการสื่อสารผลงานวิจัยที่กว้างไกลให้เป็นเรื่องง่าย
มีประเด็นที่น่าสนใจและถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย
สอดคล้องเจตนารมณ์ของผู้วิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชั้น 14 อาคารเอส เอ็มทาวเวอร์ 979 ถนนพหลโยธิน

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2278-8200 โทรสาร 0-2298-0476

<http://www.trf.or.th>

E-mail : callcenter@trf.or.th